Državno srečanje mladih raziskovalcev

SPOZNAJ ME!

Psihologija ali pedagogika

Raziskovalna naloga

Avtorici: Deja Grahovec in Nuša Kramberger

Mentorica: Marija Mitrović

Šola: OŠ Franceta Prešerna Maribor

Maribor, 2025

KAZALO

POVZETEK 5

ZAHVALA 6

1. UVOD 7

2. TEORETIČNO OZADJE PROBLEMA 8

2.1 Čustva 8

2.1.1 Veselje 9

2.1.2 Jeza 9

2.1.3 Žalost 10

2.1.4 Strah 10

2.1.5 Ljubezen 11

2.1.6 Sram 11

2.2 SPREJEMANJE DRUGAČNOSTI 11

3. METODOLOGIJE DELA 13

3.1 Namen 13

3.2 Cilji 13

3.3 Raziskovalne metode 13

3.4 Vzorec 13

3.5 Didaktična pripomočka 13

3.5.1 Ideja o zgodbi in izdelava knjige 13

3.5.2 Igra spomin 17

3.5.3 Avtorska zgodba 17

3.6 Delavnice 18

3.6.1 Prva in druga delavnica 18

3.6.2 Tretja delavnica 28

3.7 Analiza, rezultati in interpretacija 30

4. DRUŽBENA ODGOVORNOST 32

ZAKLJUČEK 33
VIRI IN LITERATURA 34
PRILOGA 35

KAZALO SLIK

Slika 1: Priprava za ilustriranje, lasten vir 14
Slika 2: Skica ilustracije, lasten vir 15
Slika 3: Akvarelne barve, lasten vir 15
Slika 4: Lepljenje besedila na ilustracijo, lasten vir 16
Slika 5: Izdelava strani, lasten vir 16
Slika 6: Igra spomin, lasten vir 17
Slika 7: Ljubezen, izdelek učenke 21
Slika 8: Sram, izdelek učenke 21
Slika 9: Žalost, izdelek učenke 22
Slika 10: Strah, izdelek učenke 22
Slika 11: Jeza, izdelek učenke 23
Slika 12: Jeza, izdelek učenke 24
Slika 13: Veselje, izdelek učenke 24
Slika 14: Čustva na tabli, lasten vir 25
Slika 15: Branje zgodbe, lasten vir 25
Slika 16: Branje zgodbe v krogu, lasten vir 26
Slika 17: Aktivnost atomčki, lasten vir 26
Slika 18: Igra spomin, lasten vir 27
Slika 19: Ilustriranje zgodbe, lasten vir 27

KAZALO TABEL

Tabela 1: Čustva in situacije, v katerih jih doživljamo 8
Tabela 2: Učna priprava 1 18
Tabela 3: Učna priprava 2 19
Tabela 4: Učna priprava 3 28

POVZETEK

Odraščanje otroka močno zaznamujejo čustva. Naredili smo pregled osnovnih oz. temeljnih čustev, kako jih prepoznamo in v kakšnih situacijah jih doživljamo. S čustvi je zelo močno povezano tudi sprejemanje drugačnosti, zato smo poglavje naše naloge namenili tudi sprejemanju drugačnosti in strpnosti.

Z namenom ozaveščanja otrok o čustvih in njihovega prepoznavanja smo pripravili dva didaktična pripomočka, ki smo ju preizkusili v dveh razredih. Za lažjo evalvacijo smo sami izvedli učne ure in analizirali znanje učencev o tej temi. S svojimi didaktičnimi pripomočki smo učencem pomagali bolje razumeti njihova čustva in prepoznavanje le teh.

Ugotovili smo, da učenci težje prepoznajo osnovna čustva. Enačili so smeh in veselje, žalost in jok ter ljubezen in zaljubljenost. Po izvedbi naših delavnic so učenci prepoznali več različnih čustev in jih ustrezneje kategorizirali. Prepoznali so tudi različne situacije, v katerih se čustva pojavljajo.

Ključne besede: čustva, osnovnošolci, sprejemanje drugačnosti, didaktični pripomoček

ZAHVALA

Zahvaljujeva se svoji mentorici, ki nama je bila na voljo vedno, ko sva potrkali na vrata njenega kabineta. Prav tako bi se radi zahvalili učiteljici slovenščine za lektoriranje besedila in razredničarkama drugih razredov, ki sta nama bili pripravljeni odstopiti svojo uro rednega pouka ter sta v najinem delu videli veliko potenciala. Hvala tudi učiteljici računalništva, ki nama je modro svetovala in nama z mentorico vedno stala ob strani. Zahvaljujeva se tudi svojim najbližjim.

1. UVOD

Čustva. Vsi jih imamo in so neločljiv del človekovega doživljanja. V času odraščanja so še posebej pomembna, saj lahko doživljamo čustva, za katera včasih niti ne vemo, od kod prihajajo. Zaradi njih se lahko počutimo zmedeno in ne vemo, kaj z njimi storiti. Doživljamo lahko tako prijetna čustva (npr. veselje, ljubezen, ponos) kot tudi manj prijetna čustva (npr. žalost, strah, sram, krivda, ljubosumje).

Nobeno čustvo samo po sebi ni dobro ali slabo. Ključno pa je, kako se nanje odzivamo in kako jih obvladujemo. Pravilno prepoznavanje čustev in upravljanje čustev, tudi tistih, ki so pogosto manj zaželena (npr. strah, krivda), nam omogoča, da jih lahko uporabimo za motivacijo spreminjanja lastnega vedenja ali načina odzivanja v določenih situacijah.

Menimo, da se čustvom v šoli ne posveča dovolj pozornosti, še posebej v nižjih razredih, ko učenci pogosto ne prepoznajo čustev ali pa ne razumejo situacij, v katerih se pojavijo. Zato smo se odločili razviti pripomoček, ki bi učencem pomagal pri prepoznavanju, poimenovanju in razumevanju čustev ter njihovem pojavljanju v različnih življenjskih situacijah.

2. TEORETIČNO OZADJE PROBLEMA

2.1 Čustva

Vsakodnevno se v nas sprožajo najrazličnejša čustva. Nekatera prepoznamo, jih sprejmemo, izrazimo in predelamo. Spet drugim bi se najraje izognili. Odrivamo jih, jih zatremo, se nanje ne odzovemo in jih pustimo zakopane nekje globoko znotraj sebe**.** Vsi si želimo čutiti ljubezen, veselje, navdušenje, ponos in samozavest, medtem ko bi se žalosti, jezi, strahu in razočaranju najraje izognili. Čustva so del nas, zato da nam dajejo energijo. Negativna obstajajo, da nas varujejo, pozitivna pa nas ženejo naprej. Vsa čustva so del nas in naše življenje naredijo polno, zanimivo, barvito ter pisano (Milivojevič, 2008).

Duševni procesi, ki izražajo človekov vrednostni odnos do zunanjega sveta ali samega sebe, so emocije oz. čustva. Z njimi doživljamo in vzpostavljamo odnos do ljudi, situacij ali dogodkov, ki so povezana z zunanjim svetom. Čustva tako doživljamo v okoliščinah, ki jih ocenimo kot subjektivne oz. pomembne (Kompare idr., 2009). V nadaljevanju smo opisali čustva, ki se pojavljajo v naši zgodbi. Čustva in situacije, v katerih doživljamo določeno čustvo, je zelo dobro opisal Milivojević (2008).

Tabela 1: Čustva in situacije, v katerih jih doživljamo

ČUSTVO	**Situacije, v katerih doživljamo čustvo**
STRAH	Strah je reakcija, ki nastane tukaj in zdaj, strah je tudi notranji signal, ko se človek sooča z nevarnim objektom oz. z neznano situacijo.
JEZA	Jezo občutimo, kadar oseba oceni, da se druga oseba neupravičeno vede, tako da ogroža neko njegovo vrednoto.
VESELJE	Veselje občutimo, kadar ocenimo, da smo zadovoljili katero od naših najpomembnejših želja oz. da se je katera od naših najvišjih vrednot močno potrdila.
ŽALOST	Žalost občutimo le v situacijah, ki so za nas bistvene oz. pomembne. Nismo žalostni, takrat ko izgubimo karkoli, temveč samo takrat ko izgubimo nekaj, kar je za nas pomembno.
LJUBEZEN	Vsaka oseba doživlja svoj ljubljeni objekt kot nekaj, kar je izjemno dragoceno in dobro.

(Kompare idr., 2009)

V literaturi smo zasledili temeljna in kompleksna čustva. Temeljna čustva so tista, ki so prirojena, se pojavijo zgodaj v razvoju in se razvijajo v prvih letih življenja. Številni psihologi, med njimi tudi Plutchik, trdijo, da so univerzalna, kar pomeni, da jih izražamo z obrazno mimiko na zelo podoben način, ne glede na svojo kulturo ali okolje, v katerem živimo (Kompare idr., 2009).

Kompleksna oz. sestavljena čustva se pojavijo kasneje in so bolj odvisna od vplivov družbe in kulture. Pod kompleksna čustva sodijo sovraštvo, ponos in ljubezen. Zgoraj omenjeni psiholog trdi, da je kompleksno čustva lahko diada, ki je sestavljena iz dveh temeljih čustev, ali triada, ki je sestavljena iz treh temeljnih čustev. Ljubezen je diada, saj je sestavljena iz veselja in sprejemanja; ljubosumje pa je triada, saj je sestavljeno iz ljubezni, ki je že sestavljeno čustvo, in iz strahu (prav tam).

V nadaljevanju smo se osredotočili in podrobneje opisali čustva, ki se pojavijo v naši zgodbi.

2.1.1 Veselje

Kovačev (2004) veselje opredeli kot močno, a kratkotrajno čustvo, ki ga lahko razumemo kot intenziven odziv na neki specifičen dogodek. Veselje se v posamezniku sproži, kadar doseže neki zanj pomemben cilj. Kompare (2006) povzame, da veselje doživljamo, kadar dosežemo oz. se zgodi tisto, kar je za nas vredno in pomembno oz. to, kar smo si želeli. Podobno tudi Milivojević (2008) veselje opredeli kot čustvo, ki ga oseba doživlja, ko se ji uresniči ena izmed pomembnih želja. Veselje vpliva na uspešno sodelovanje z drugimi, npr. vesel učenec s svojo zadovoljnostjo in pomirjenostjo s seboj omogoča boljšo komunikacijo v skupini, sprošča napetost in omogoča hitrejšo razrešitev konfliktov. Veselje pogosto spremljajo povečana budnost, živahnost in telesna aktivnost (Cvetek, 2014).

2.1.2 Jeza

Milivojević (2008) meni, da oseba občuti jezo, kadar oceni, da se drugi neupravičeno vede, tako da ogroža neko njegovo vrednoto. Bes je zelo huda jeza oz. afekt jeze. Čeprav ima izražanje jeze predvsem funkcijo zahteve, ki je namenjena drugi osebi, naj spremeni vedenje, pa ima jeza tudi druge pomembne funkcije. Na telesni ravni jeza povzroči zelo hitre spremembe v organizmu, ki omogočajo osebi, da z nižje stopnje aktivnosti preide na višjo stopnjo, s čimer se omogoči telesna pripravljenost za adaptivno vedenje. Na psihični ravni jeza omogoča določanje meje subjektovega Jaza.

S tem, da od drugih ljudi nekaj zahteva ali jim jezno prepoveduje, poskuša oseba drugim določati mejo, urediti socialni svet skladno s svojim standardi. Jeza in agresivnost sta povezani z različnimi oblikami subjektovega samoizražanja. Socialni vidik jeze je povezan z občutjem moči, ker se jezi samo tisti, ki se počuti dovolj močnega, in je tako jeza povezana tudi z osebnim občutjem lastne veljave in pomembnosti. Na eksistenčni ravni jeza in agresivnost pomenita poskus posameznika, da bi svet uredil skladno s svojimi željami in vrednotami.

2.1.3 Žalost

Žalost je eno izmed osnovnih čustev in je nasprotje veselju. Ne moremo ga nadzorovati, tudi če želimo. Običajno se čustvo nanaša na nekaj specifičnega. Lahko se pojavi skupaj z drugimi čustvi, na primer z jezo ali s strahom. Žalost je normalen čustven in telesni odziv na vznemirjenost, razočaranje, težave ali druge neprijetne situacije. Milivojevič (2008) se s tem strinja in navaja, da žalost občutimo, tudi ko se nam zdi, da smo nekaj neupravičeno izgubili. Žalost je v večini primerov navezana na preteklost, saj pogosto postanemo žalostni, kadar podoživljamo nek dogodek iz preteklosti, ki nas je prizadel. Lahko pa je vezana tudi na sedanjost ali prihodnost. Moški in ženske na različen način doživljajo žalost, hkrati pa je njeno doživljanje odvisno tudi od starosti posameznika, saj različno stare osebe žalost doživljajo različno.

2.1.4 Strah

Strah je naravno, močno in primitivno človeško čustvo. Po psiholoških raziskavah gre za univerzalni biokemični odziv in visok individualni čustveni odziv. Strah nas opozori na nevarnost ali grožnjo škode, ne glede na to, ali je ta nevarnost fizična ali psihična. Strah lahko opišemo tudi kot normalen odziv na resnične oziroma namišljene situacije. Ko postane strah pretiran in iracionalen, ga imenujemo fobija (Kovačev, 2004). Ljudje lahko doživljamo strah različno, vendar so pogosti določeni fizični in čustveni simptomi (Dernovšek, Gorenc in Jeriček, 2006), in sicer potenje, hiter srčni utrip, slabost, bolečina v prsnem košu, suha usta, razdražen želodec, mrzlica, zasoplost, tresenje, občutek preobremenjenosti, občutek vznemirjenja ter občutek brez nadzora. Kot je zapisal Sri Chinmoy: »Fear ends only when i realise that fear is nothing but punishment«, ki nam s tem želi povedati, da se strah konča, šele ko se zavedaš, da ni nič druga kot kazen.

2.1.5 Ljubezen

Za začetek preverimo mit, da je ljubezen najmočnejše čustvo. Vsak si jo predstavlja in doživlja po svoje. Tako kot je zapisal Zoran Milivojevič: »Ljubezen je prijetno čustvo, ki ga oseba občuti do objekta, ki ga doživlja kot zelo dragocenega in ga ima za del svojega intimnega sveta« (2008, str. 620). Ljubezen je mogoča zaradi psihičnega mehanizma, ki temelji na internaciji ljubljenega objekta, kar imenujemo čustvena navezanost. Zaljubljenost je zelo intenzivno prijetno čustvo, ki nastane kot posledica projekcije predstave o pravem partnerju na drugo osebo (Milivojevič, 2008).

2.1.6 Sram

Milivojević (prav tam) navaja, da je sram vrsta strahu, ki ga doživimo, ko občutimo, da smo s svojim ravnanjem povzročili, da določena nam pomembna oseba o nas misli negativno. Dodaja pa tudi, da je sram socialno oziroma javno čustvo, kar pomeni, da je za sram potreben nekdo drug kot priča. Bolj, kot se osebi zdi pomembno, da ima drugi o njej pozitivno sliko, in bolj, kot doživlja drugega kot pozitivno avtoriteto, ter večja, kot je želja, da je sprejeta od drugega, močnejši je občutek sramu. Priča lahko obstaja v realnosti kot realna oseba, lahko pa je prisotna tudi miselno kot mentalna predstava, npr. ko pomislimo: »Kaj bi si oče mislil, če bi me zdaj videl?« (Milivojević, 2008). Flajs (2019) je sram opredelil kot občutek, ki v sebi nosi najbolj intimna doživljanja in naše doživljanje vpetosti v družbo.

2.2 SPREJEMANJE DRUGAČNOSTI

V naši zgodbi je ob čustvih ena izmed osrednjih tem tudi sprejemanje drugačnosti. Živimo v na videz strpni družbi, ki je polna prikrite nestrpnosti, ki se hitro širi in postaja nekaj samoumevnega in sprejemljivega (Ule, 2005). Čeprav večina odraslih težko verjame, da imajo majhni otroci lahko predsodke, obstaja veliko dokazov, da se otroci zavedajo razlik med ljudmi in da odnos do drugih oblikujejo že zelo zgodaj (Grgošić-Dragić, 2022). V boju proti predsodkom igrajo ključno vlogo odrasli, saj otroci prevzemajo stališča in prepričanja iz svojega okolja. Zato je pomembno načrtovati vzgojno izobraževalni proces, v katerem bodo otroci prepoznavali krivico in se zavzemali za socialno pravičnost (Gotlin, 2022).

Sprejemanje drugačnosti je »zahtevno in zato kljub trudu mnogih posameznikov za nekatere nesprejemljivo« (Meh, 2000, str. 107). Prizadevanja tistih, ki »drugačnost« razumejo in se je ne bojijo, so »pogosto neučinkovita, saj pomenijo preseganje

mišljenja ljudi, ki »drugačnosti« nočejo/ne upajo/niso sposobni razumeti, sprejeti in preseči« (prav tam). Sprejeti »drugačnost« pomeni namreč »biti drugačen tudi sam, saj se upiraš prepričanju ljudi, ki niso sposobni preseči »omejitve na normalnost, izvrstnega ideala za tiste, ki so neuspešni ali slabo prilagojeni.« Pri najstnikih je lahko za posameznika zelo boleče biti drugačen saj je po navadi izpostavljen norčevanju.« (Jungova misel).Tako kot je zapisal Bob Dylan v svoji pesmi The Times They Are A-Changin' že leta 1965 »…don`t critisize what you can`t understand …«. S tem nam želi povedati, naj ne kritiziramo ali ne obsojamo tega, česar ne moremo razumeti.

Sprejeti sočloveka in biti strpen je zelo pomembno. Strpnost je lastnost človeka, ki izraža spoštljiv odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja in ravnanja drugega (SSKJ, 2024d). Pomeni, da je posameznik svoboden, da se ravna po svojih prepričanjih in da sprejema dejstvo, da »so ljudje naravno raznoliki po videzu, načinih bivanja, govoru, vedenju in vrednotah, vsi pa imajo pravico živeti v miru in biti takšni, kot si želijo« (Leskošek, 2005, str. 10). Prav tako pomeni, da posameznik drugim ne vsiljuje svojih stališč (UNESCO). Pomeni, da se spoštujemo, sprejemamo in cenimo bogate raznolikosti kultur (Leskošek, 2005).

3. METODOLOGIJE DELA

3.1 Namen

Namen raziskovalnega dela je izdelati didaktične pripomočke, v našem primeru knjigo, igro spomin in pantomimo, ki bodo otroku pomagali spoznati čustva, jih razlikovati in razumeti. Ker je v središču zgodbe medvedek Oliver, ki se razlikuje od drugih v tem, da rad nosi svoj rožnat klobuk, je bil namen zgodbe razen spoznavanja čustev tudi vzbujanje empatijo oziroma sočutja ter vzpodbujanje učencev k sprejemanju različnosti.

3.2 Cilji

Cilj naše raziskovalne naloge je bil oblikovanje knjige in igre spomin, s pomočjo katerih:

- učence seznanimo z različnimi čustvi;
- učenci prepoznajo čustva in jih poimenujejo;
- učence seznanimo s tem, da smo si različni;
- spodbujamo empatijo med učenci.

3.3 Raziskovalne metode

V raziskovalni nalogi smo uporabili različne metode raziskovanja. V teoretičnem delu smo preučevali pisne vire, primerjali avtorje, uporabili smo deskriptivno (opisno) metodo raziskovanja. V nadaljevanju smo opisali korake izdelave knjige in igre spomin. Podrobno smo opisali potek izdelave ter uporabljene materiale. Knjiga in igra spomin sta namenjeni otrokom prvega izobraževalnega obdobja osnovne šole.

3.4 Vzorec

Naš vzorec je zajemal učence drugih razredov. Izvedene so bile tri delavnice v dveh oddelkih. V prvem oddelku je bilo 13 učencev, od tega 3 učenci in 10 učenk, v drugem oddelku pa 15 učencev, od tega 5 učencev in 10 učenk. Skupaj je sodelovalo 28 učencev v starosti med 8 in 9 let.

3.5 Didaktična pripomočka

3.5.1 Ideja o zgodbi in izdelava knjige

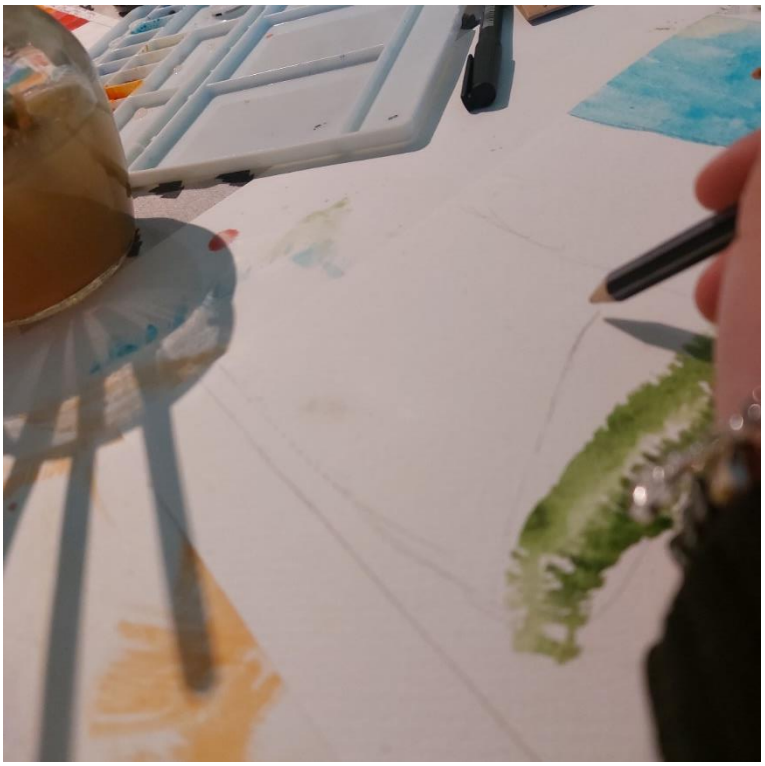
Med razmišljanjem o temi za raziskovalno nalogo smo opazili, da je zelo malo raziskovalnih nalog vključilo izdelavo didaktičnega pripomočka. To nas je pritegnilo in smo se odločili za izdelavo knjige (priloga A) in igre spomin (slika 18). Knjigo smo

izdelali, tako da smo na liste za akvarel barve v velikosti 25 × 25 cm ilustrirali zgodbo. Besedilo, zapisano v slogu Aptos in z velikostjo črk 12, smo prilepili na ilustracije. Zaključene ilustracije smo prilepili na trši rumeni papir, ki meri 42 × 28 cm. Liste smo nato speli z dvema lesomaloma s pomočjo dveh vijakov in matic.

V nadaljevanju sledijo slike, ki prikazujejo nastanek knjige. Najprej smo napisali zgodbo in jo razdelili na manjše enote. Sledil je razmislek, kako bi ilustrirali odstavke. Ker se z akvarelnimi barvami še nismo srečali, smo pričeli s preizkušanjem barve in potez s čopiči. Ugotovili smo, da so akvarelne barve zelo močne ter da je pomembna količina dodane vode. Samo ilustriranje je bilo zelo zabavno. Prva velika preizkušnja je bila, kako narisati glavnega junaka. Idejo smo imeli, izvedba pa je bila pa vprašljiva. Po nekaj preizkusih risanja medvedka smo se lotili ilustracij. Ugotovili smo, da je težje ilustrirati medvedovo mimiko kot pa človekov izraz na obrazu, zato nam je slikanje izrazov čustev šlo kar težko od rok. Ko smo izdelali vseh 22 ilustracij, smo razrezali besedilo zgodbe in ga nalepili na ilustracijo. Vse ilustracije smo nato prilepili na rumen trši papir. Naslednji izziv je bil, na kak način speti knjigo. Dobili smo idejo, da bi lahko namesto obročne vezave uporabili lesomal. Tako nam je mizar izrezal dva kosa lesomala, preluknjal liste z vrtalnikom ter povezal knjigo z vijakoma in maticama.

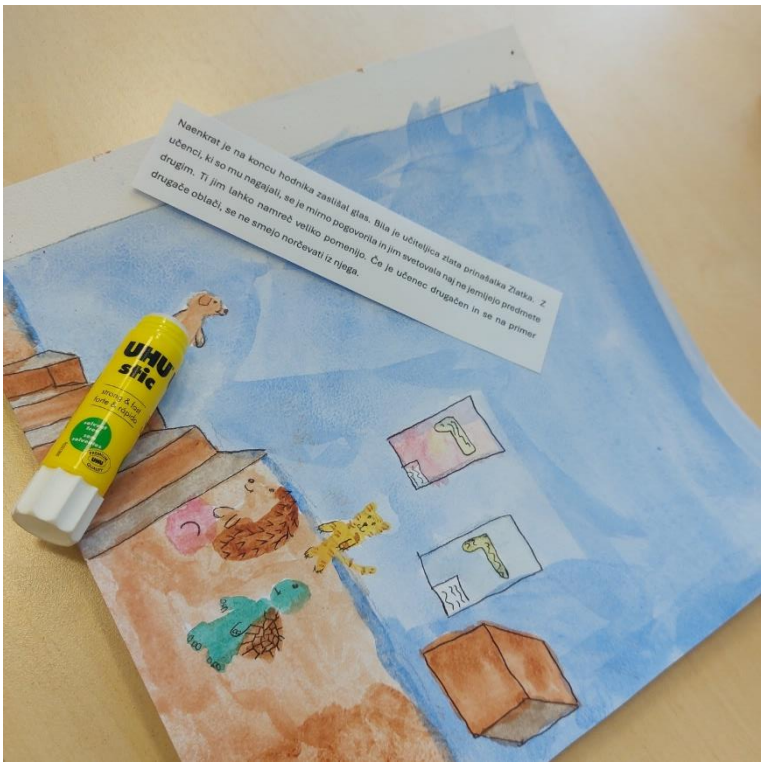
Slika 1: Priprava za ilustriranje, lasten vir

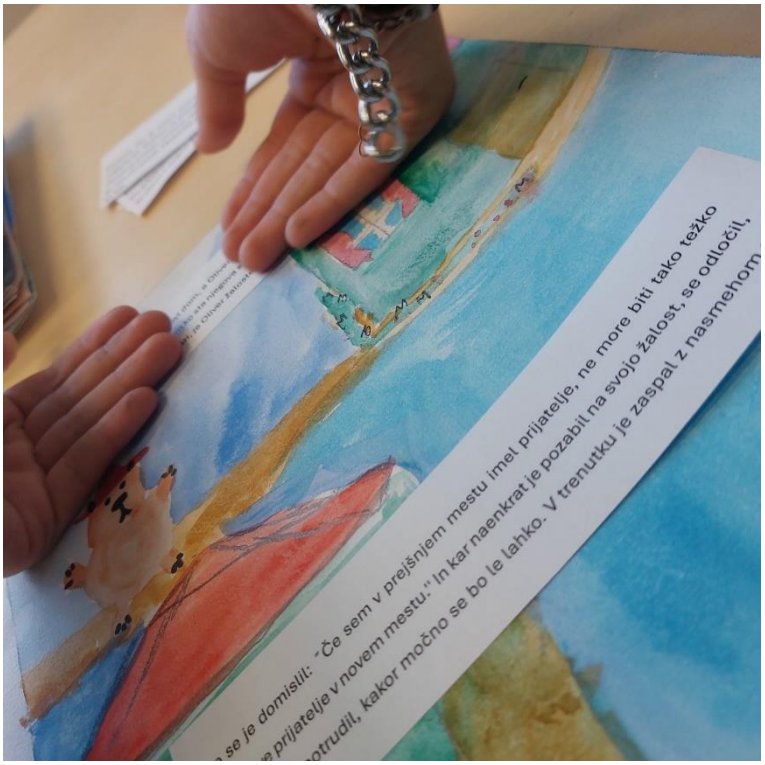
Slika 2: Skica ilustracije, lasten vir

Slika 3: Akvarelne barve, lasten vir

Slika 4: Lepljenje besedila na ilustracijo, lasten vir

Slika 5: Izdelava strani, lasten vir

3.5.2 Igra spomin

Za didaktičen pripomoček smo izdelali tudi igro spomin. Kot material smo uporabili papir za akvarelne barve. Kartice v velikosti 8 × 8 cm smo pobarvali z živimi barvami (oranžna, modra …), nanje smo risali podobe z akvarelnimi barvami, pisali pa z alkoholnimi flumastri. Na eni vrsti kartic je narisan medved, ki izraža določeno čustvo, na drugih pa zapisano čustvo.

Slika 6: Igra spomin, lasten vir

3.5.3 Avtorska zgodba

Zgodba govori o medvedku Oliverju, ki obiskuje drugi razred in ima osem let. Zelo je navezan na svoj rožnat klobuk. Nekega dne mu starši povedo, da se bodo preselili, Oliver je doživel zelo težko preizkušnjo. V novi šoli mu je bilo prvih nekaj tednov zelo težko, saj so se iz njega norčevali, vzamejo mu tudi njegov rožnat klobuk, ki mu zelo veliko pomeni. Vendar zaradi te izkušnje spozna učiteljico zlato prinašalko Zlatko, ki mu ves čas stoji ob strani. Oliver zahaja k njej na pogovore. Z njo se pogovarja o knjigah, ki jih je prebral in o risankah, ki si jih je ogledal. Proti koncu zgodbe spozna

zajkljo Majo, ki mu pomaga premagati to težko obdobje. Postaneta dobra prijatelja in preživljata čas skupaj. Še vedno pa Oliver ve, da ima učiteljico Zlatko, ki ga bo poslušala, ko mu bo težko.

3.6 Delavnice

Preden smo izvedli delavnico, smo naredili učno pripravo. To je dokument, v katerega smo po korakih zapisali, kako bodo sledile aktivnosti v oddelku.

3.6.1 Prva in druga delavnica

Tabela 2: Učna priprava 1

UČNA PRIPRAVA 1		
Izvajalki:		
RAZRED 2.	**DATUM**	**TEMA DELAVNICE** Spoznavanje čustev
CILJI/KOMPETENCE - Učenci bodo spoznali različna čustva (veselje, žalost, jeza, strah, sram, ljubezen). - Učenci bodo prepoznali čustva pri drugih in se naučili prepoznavati čustva v sebi. - Učenci bodo znali pravilno poimenovati čustva in jih povezati s situacijami v vsakdanjem življenju. - Učenci bodo razvijali empatijo.		
UČNA METODA: pogovor, pripovedovanje, poslušanje		
1. Uvod (5 minut): Začnemo s vprašanji: »Kako se počutite danes? Ali veste, kaj so čustva?« Učenci delijo svoje misli in občutke. Na kratko predstavimo temo: čustva so občutki, ki jih doživljamo v različnih situacijah. **2. Razlaga osnovnih čustev (10 minut):** Pozovemo učence, naj naštejejo čustva, ki jih poznajo. Ta napišemo tablo. Predstavimo osnovna čustva (veselje, žalost, jeza, strah). **3. Aktivnost – Raziskovanje čustev (25–30 minut):** Učence posedemo v krog, pripovedujemo zgodbo, ki smo jo napisali in ilustrirali. Učenci poslušajo, opazujejo sličice.		

(Lasten vir)

Tabela 3: Učna priprava 2

UČNA PRIPRAVA 2		
Izvajalki:		
RAZRED 2.	**DATUM**	**TEMA DELAVNICE** Prepoznavanje čustev
CILJI/KOMPETENCE - Učenci bodo prepoznali čustva pri drugih in se naučili prepoznavati čustva v sebi. - Učenci bodo znali pravilno poimenovati čustva in jih povezati s situacijami v vsakdanjem življenju. - Učenci bodo razvijali empatijo in razumevanje za čustva drugih.		
UČNA METODA: pogovor, poslušanje, ilustriranje		
1. Uvod (5 minut): Povprašamo učence, kako so doživeli zgodbo in katera čustva so prepoznali. Ko učenci povedo odgovor, obkrožimo ta čustva na tabli. Pogovorimo se o temah, ki se pojavljajo v zgodbici (selitev, prijateljstvo, drugačnost, empatija, h komu po pomoč, ko si v stiski). **2. Razdelitev v skupino ATOMČKI (5 minut)** Učencem damo navodilo, da tekajo po prostoru. Ko zakličemo ATOMČKI 2, se dajo v par, ko zakličemo ATOMČKI 6, jih mora biti 6 v skupini. Naš cilj je, da jih je v skupini 4-5. **3. Aktivnost – povezovanje čustev s sliko in izražanje čustev** Ko so učenci v skupini, jim razdelimo igro spomin s sličicami, na katerih je na enih naslikan medvedkov obraz, na drugih pa ime čustva. V igri zmaga učenec, ki najde največ parnih sličic. Zmagovalca vsake skupine pozovemo, da pove eno čustvo, vsi v skupini pa morajo z mimiko obraza in telesom to čustvo pokazati. Ostali učenci opazujejo mimiko in povedo, ali je prikaz dober. 4. **aktivnost: likovno ustvarjanje** Učenci se vrnejo na svoja mesta. Razdelimo jim lističe s čustvi. Učenci čustvo povežejo s situacijo iz zgodbice, nato pa jim damo navodilo, da si izmislijo novo situacijo, kdaj se oseba tako počuti, kot je napisano na lističu. To novo situacijo naslikajo. Na koncu pozovemo učence, da predstavijo naslikano situacijo in zakaj se naslikan lik tako počuti.		

(Lasten vir)

Evalvacija prve in druge delavnice v oddelku 1

Učenci so sodelovali in bili motivirani za delo. Pri prvi aktivnosti, ko so morali našteti čustva, so učenci našteli le temeljna čustva, niso navedli sramu in ljubezni, navedli pa so zaljubljenost. Ljubezen so enačili s tem, da ti je nek deček oziroma deklica všeč.

Učence smo pozvali, naj sedejo v krog na zadnjem delu učilnici. Ko smo jim brali knjigo, so z navdušenjem opazovali sličice. Po končanem branju smo znova obnovili celotno

zgodbo in pregledali ilustracije. Učenci so nas z navdušenjem poslušali in z zanimanjem odgovarjali na naša vprašanja. Nadaljevali smo z igro, imenovano Atomčki. Igra je potekala, tako da so učenci tekali po prostoru in dobivali različne izzive, na primer naj hodijo po prstih, zatem smo izrekli številko tri in jo pokazali s prsti, učenci pa so se morali razdeliti v skupine po tri. Na koncu smo pokazali število štiri in učenci so se razdelili v skupine po tri oziroma štiri.

V skupini je sledila igra spomin. Na določenih karticah je bil narisan medved, ki je z obrazno mimiko prikazoval določeno čustvo, na drugih pa je bila napisana vrsta čustva. Učenci so z velikim navdušenjem in tekmovalnostjo obračali kartice. Učenec, ki je v skupini zmagal, se je postavil pred tablo in sošolcem zaigral čustvo, ki smo mu ga zašepetali na uho. Medtem ko je učenec predstavljal določeno čustvo, so njegovi sošolci ugibali, katero čustvo prikazuje, ter ga prav tako sami poskušali prikazati.

Nato smo nadaljevali z likovno aktivnostjo. Učencem smo določili čustvo, učenci pa so sami razmislili o situaciji, v kateri bi lahko to čustvo doživeli. Med likovnim ustvarjanjem smo opazili, da imajo učenci še vedno težave pri prepoznavanju ljubezni in sramu. Tisti, ki so risali žalost in jezo, so pogosto ti dve čustvi mešali, zato smo se odločili, da ponovimo, v katerih situacijah čutimo jezo in v katerih žalost. Pomagali smo si s tabelo Milivojevića (2008), v kateri je zelo dobro opisano, v katerih situacijah čutimo določeno čustvo.

Po razlagi čustev so učenci situacije zelo dobro narisali. Po ilustracijah so predstavili situacije in jih opisali. V slikah spodaj so prikazani izdelki učencev in opisi, v katerih primerih se to čustvo pojavi.

Na sliki št. 7 je učenka narisala sebe in psa. Povedala je, da je narisala ljubezen do živali oziroma do svojega psa. Na tak način smo videli, da so učenci razumeli, da se čustvo ljubezen lahko pojavi tudi do živali in da ljubezen ni samo do nekoga, ki ti je všeč.

Slika 7: Ljubezen, izdelek učenke

Na sliki št. 8 je učenka narisala, kako je pomotoma pozdravila žensko, za katero je mislila, da je njena mama. Učenka je povedala, da gre za sram. Dekletu na risbici je narisala rdeča lica. To se nam je zdelo dobro, saj si je učenka zapomnila, da se ob občutku sramu pojavi rdečica.

Slika 8: Sram, izdelek učenke

Slika 9: Žalost, izdelek učenke

Slika št. 9 predstavlja žalost. Učenka je zelo dobro upodobila to čustvo. Narisala je deklico s povešeno glavo in solzami na licih. Sama drža telesa je odražala žalost, prav tako je pravilno umestila čustvo v situacijo. Povedala je, da je občutila žalost, ko se njena najboljša prijateljica ni želela igrati z njo na igrišču.

Slika št. 10 je risba čustva strahu. Učenka je narisala situacijo, ko se je prestrašila pajka, ki ga je zagledala.

Slika 10: Strah, izdelek učenke

Evalvacija prve in druge delavnice v oddelku 2

Učno uro smo izvedli še enkrat v drugem oddelku. Ker smo opazili, da smo v prvi izvedbi delavnice premalo časa namenili ponovitvi zgodbe, smo v drugem oddelku z učenci večkrat obnovili zgodbo, čustva, ki se pojavljajo, situacije, v katerih se pojavijo, in ponavljajoče se teme. V uvodni aktivnosti, v kateri smo učence spraševali o čustvih, so ti enačili smeh in veselje ter jok in žalost. Na primer, v prvem oddelku so učenci enačili ljubezen z zaljubljenostjo v deklico oz. dečka. V drugem oddelku pa so ljubezen prepoznali kot ljubezen do staršev, prijateljev, hišnih ljubljenčkov, najljubših igrač … Pri igri spomina so zelo hitro in motivirano našli pare. Pri likovni aktivnosti so polni idej in ustvarjalnosti narisali situacije s predlaganimi čustvi. Razumeli so navodila in se jih držali. Ob zaključku je vsak učenec predstavil svojo situacijo.

V nadaljevanju je prikazanih nekaj ilustracij učencev, ki so zelo dobro narisali čustva in situacije.

Slika 11: Jeza, izdelek učenke

Slika 12: Jeza, izdelek učenke

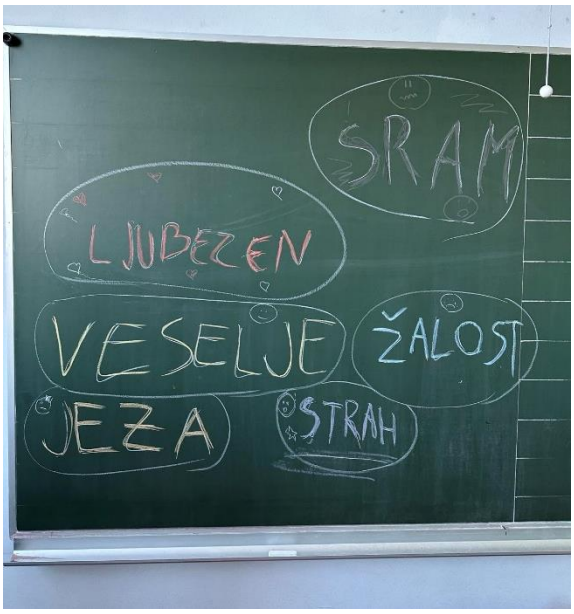
Na sliki št. 11 in 12 je čustvo jeza. Učenka je na sliki 10 narisala situacijo, ko ji je sošolka vzela radirko. Ko je opisala situacijo, je povedala, da je bila jezna nanjo, saj je sošolka brez dovoljenja vzelo njeno radirko. Na sliki št. 11 pa je učenka narisala, kako ji je mama kupila peresnico z dinozavri, čeprav ji ta ni bila všeč in si je želela drugačno.

Na spodnji sliki št. 13 je učenka narisala sebe in sladoled. Povedala je, da ji je mama kupila najljubši sladoled in je zato bila zelo vesela.

Slika 13: Veselje, izdelek učenke

Spodnje slike prikazujejo izvedbo delavnic.

Slika 14: Čustva na tabli, lasten vir

Slika 15: Branje zgodbe, lasten vir

Slika 16: Branje zgodbe v krogu, lasten vir

Slika 17: Aktivnost atomčki, lasten vir

Slika 18: Igra spomin, lasten vir

Slika 19: Ilustriranje zgodbe, lasten vir

3.6.2 Tretja delavnica

Tabela 4: Učna priprava 3

UČNA PRIPRAVA 3		
Izvajalki:		
RAZRED 2.b	**DATUM**	**TEMA DELAVNICE** Izražanje čustev
CILJI/KOMPETENCE - Učenci bodo spoznali različne vrste čustev (veselje, žalost, jeza, presenečenje, strah, sram, ponos, ljubezen). - Učenci bodo prepoznali čustva pri drugih in se naučili prepoznavati čustva pri sebi. - Učenci bodo znali pravilno poimenovati čustva in jih povezati s situacijami v vsakdanjem življenju. - Učenci bodo razvijali empatijo in razumevanje čustev drugih. - Učenci bodo usvojili veščine za spoprijemanje s težkimi čustvi (na primer z jezo, žalostjo).		
UČNA METODA: sodelovanje pri aktivnostih, pogovor, poslušanje, ilustriranje		
1. Uvod (5 minut): Vprašamo učence, ali se spomnijo zgodbice in spoznana čustva. Obnovimo zgodbico. **2. aktivnost: Raje imam ...** Učenci se sprehajajo po razredu. Učilnico navidezno prepolovimo. Damo navodila, da naj učenci, ki imajo raje en pojem v paru gredo na eno stran učilnice, drugi pa na drugo stran. Navedeni pojmi so sledeči: POLETJE/ZIMA PLAVANJE/SANKANJE MOTOR/AVTO SLADOLED/TORTA SONCE/LUNA JAGODE/BANANE RUMENA/VIJOLIČNA MUCA/PES **3. aktivnost: igra vlog** Ko so učenci razdeljeni na obeh polovicah učilnice, jih razdelimo v manjše skupine, damo jim situacije (PRILOGA B) in pet minut časa, da pripravijo igro vlog. Nato vsaka skupina zaigra situacijo glede na navodila, ostali učenci pa morajo prepoznati, katero čustvo je skupina predstavljala.		

(Lasten vir)

Evalvacija tretje delavnice v 1. oddelku

Tretjo delavnico smo pričeli, tako da smo vprašali učence, kako se počutijo, če se spomnijo zgodbe. Nato smo zgodbo znova pripovedovali in učenci so nas zbrano in

navdušeno poslušali. Nato so našteli vsa čustva, ki so jih zasledili v zgodbi in odgovorili na sva vprašanja. Opazili smo, da učenci med čustva niso več vključevali joka ali smeha, temveč so navedli veselje oziroma žalost. Sledila je igra Kaj imam raje, ki je potekala, tako da smo stali na različnih delih učilnice, oseba na desni strani učilnice je rekla pes, oseba na levi strani pa mačka. Učenci so stekli na tisto stran, ki jim je bila ljubša. S to igro smo dosegli, da so se učenci razdelili v skupine, in sicer v dve skupini po štiri učence in v tri skupine po tri učence. Nato smo jim razdelili lističe, na katerih so bile zapisane določene situacije, na primer: *Sošolka mi je vzela radirko*, *zato sem ji vzela njeno peresnico in jo z vso močjo vrgla na tla.* Učencem smo razložili, kako naj zaigrajo posamezno situacijo, jim razdelili vloge in prebrali situacije na lističih. Učenci so imeli petnajst minut časa, da so vadili svoje situacije, nato pa so jih uprizorili**.**

Evalvacija tretje delavnice v 2. oddelku

V drugem oddelku smo aktivnosti izvedli po istem principu. Opazili smo, da učenci veliko bolje poznajo in prepoznajo čustva. Nato smo še enkrat preleteli zgodbico in z navdušenjem so odgovarjali na naša vprašanja. Nadaljevali smo z igro Kaj imam raje, tako da so bili na koncu razdeljeni v skupine od tri do štiri članov. Razdelili smo jim lističe s situacijami. Zatem so imeli petnajst minut časa za pripravo navedene situacijo. Navdušeno so jih uprizorili in zelo dobro prikazali določena čustva.

3.7 Analiza, rezultati in interpretacija

Delavnice smo izvedli v dveh oddelkih drugih razredov, ki jih bomo od sedaj naprej imenovali oddelek A in B. V oddelku A je bilo prisotnih 13 učencev, od katerih so bili 3 učenci in 10 učenk, v oddelku B pa je bilo 15 učencev, in sicer 5 učencev in 10 učenk. Učenci so bili stari med 7 in 8 let.

V vsakem oddelku smo izvedli tri delavnice, s katerimi smo želeli dobiti uvid v to, katera čustva učenci poznajo ali jih prepoznajo in ali jih znajo povezati z določenimi situacijami.

V oddelku A smo pri prvi uri ugotovili, da vsi učenci enačijo ljubezen z zaljubljenostjo, niso ločevali med čustvom in izražanjem slednjih, torej med smehom in veseljem, jokom in žalostjo. Pred zgodbo so učenci poimenovali čustva, kot so strah, veselje, jeza, žalost in ljubezen.

Pri drugi uri so po prebrani zgodbi učenci ob prej omenjenih čustvih našteli tudi čustvo sramu. Pri igri spomin so vsi učenci prepoznali čustva, ki jih je izražal medvedek na karticah. Pri likovni aktivnosti smo morali večkrat pojasniti oz. ponoviti navodila, da so ločili čustva, ki smo jih navedli. Menimo, da je razlog v tem, ker je kar nekaj otrok iz tujegovorečih družin.

Pri tretji uri v oddelku A smo ugotovili, da učenci znajo bolje prepoznati čustva in jih umestiti v situacije.

V oddelku B smo pri prvi učni uri ugotovili, da učenci ljubezni ne enačijo samo z zaljubljenostjo, temveč tudi z ljubeznijo do staršev, domačih živali, najljubših igrač in učiteljev. Enako kot v oddelku A so tudi ti enačili določeno čustvo z izražanjem čustev, torej niso navedli veselja ampak smeh, nasmešek …

Pri drugi uri smo ugotovili, da smo morali pri igri spomin nekaterim učencem oz. skupinam dodatno pojasniti navodila in razložiti sličice. Prav tako smo jim morali prebrati čustva na sličicah, saj so imeli težave z branjem.

Pri tretji uri smo ugotovili, da so učenci izboljšali svoje znanje o čustvih. Tudi učencem, ki so bili prejšnji uri odsotni, smo z zgodbo pomagali bolje razumeti čustva in jim približati občutek empatije.

Če povzamemo, so bile delavnice za učence koristne, saj pred njihovo izvedbo učenci niso ločili med zaljubljenostjo in ljubeznijo, prav tako ne med določenimi čustvi. Težave pa so jim predstavljale tudi situacije, v katerih se določeno čustvo pojavi. Po sami izvedbi delavnic so učenci bolje prepoznavali čustva, prav tako so vsi pravilno povezali situacije z določenimi čustvi.

4. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Čustva, izražanje čustev, prepoznavanje lastnih čustev in njihovo sprejemanje so zelo pomembne teme, ki neposredno vplivajo na izražanje družbene odgovornosti. Družbena odgovornost pomeni, da posamezniki in organizacije delujejo v dobro družbe in skrbijo za pozitivne spremembe. V šolah, kjer otroci in mladostniki preživijo velik del svojega časa, bi morali več pozornosti nameniti pogovorom o čustvih, saj imajo ključno vlogo pri razvoju osebnostnih veščin. Kljub temu da so čustva temeljni del človekovega življenja, v šolskem sistemu pogosto niso izpostavljena. Večina učnih načrtov je osredotočena na splošne oz. osnovne predmete, medtem ko se o čustveni inteligenci, obvladovanju stresnih situacij in medsebojnih odnosih pogovarjamo premalo. Zato smo izdelali pripomoček, s katerim vzpodbujamo pogovor o čustvih, ki pomaga učencem spoznati čustva, situacije, v katerih se določeno čustvo pojavi, in načine odzivanja v takšni situaciji. Želeli bi si, da bi se v šolah bolj posvetili temam, vezanim na čustva, saj se slednja vedno pojavljajo v našem življenju. Če želimo odrasti v čustvene zrele osebe, moramo poznati sebe in svoja čustva ter znati pravilno reagirati. Ker se nam zdi, da kot družba včasih ne sprejemamo drugačnih oziroma različnih ljudi, smo eno izmed osrednjih tem namenili tudi temu. Zdi se nam pomembno, da nas že v šoli naučijo, da smo si ljudje različni, da se naučimo strpnosti in sprejemanja različnih od nas. Lahko se razlikujemo po videzu, stilu oblačenja, veri ali narodnosti. Šola je prostor, v katerem se najde veliko različnih oseb in moramo se naučiti shajati z vsemi. Želimo si, da bi šola razbijala stereotipe in predsodke ter da bi mlajše generacije naučila, da čeprav smo na videz drugačni, smo enaki in imamo enake pravice.

ZAKLJUČEK

Pri teoretičnem delu raziskovalne naloge smo naredili pregled različne literature tako tiskane kot spletne. Definirali smo čustva ter iz teorije spoznali, da jih določeni psihologi delijo na dve skupini, in sicer na osnovna čustva in sestavljena čustva. Osnovna oz. temeljna čustva so tista, ki so prirojena vsem in se pojavijo že v zgodnjem razvoju, sestavljena oz. kompleksna pa se pojavijo kasneje in so odvisna tudi od vpliva družbe in kulture. Osnovna čustva so veselje, žalost, jezo in strah, sestavljeni pa sta na primer sram in ljubezen.

Kadar govorimo o sprejemanju drugačnosti, pomeni, da moramo otroke naučiti o predsodkih, razlikah med ljudmi in odnosu do drugih. Zato bi bilo dobro načrtovati vzgojno izobraževalni proces, v katerem bi otroci prepoznali krivico in bi se zavzemali za dobrobit sočloveka .

Namen naše raziskave je bil, da bi otrokom z našima didaktičnima pripomočkoma predstavili in pomagali spoznati ter približati čustva, tako da bi jih na koncu znali poimenovati ter jih seznaniti, da smo različni in da s tem ni nič narobe.

Cilj naše raziskave je bil, da bi učenci znali razlikovati čustva, jih znali poimenovati ter prepoznati v določeni situaciji.

Raziskavo smo izvedli v dveh oddelkih v treh urah. Pri tem smo uporabili oblikovana didaktična pripomočka. Na začetku učenci nekaterih čustev niso ločili ali prepoznali, s pomočjo delavnic pa so ločili in prepoznali čustva ter jih povezali s situacijo. Pred izvedbo delavnic so učenci s težavo poimenovali čustva, mešali so jih z izražanjem čustev, ljubezen pa so enačili s simpatijo ali zaljubljenostjo. Že med samo izvedbo delavnice pa so učenci bolje prepoznavali čustva.

Nalogo bi lahko nadgradili, tako da bi pripravili vsebine, s pomočjo katerih bi učenci posamezno čustvo povezali z mimiko in govorico telesa. Tako bi spoznali, da lahko npr. čustvo veselje prepoznajo po dvignjenih ustnih kotičkih, jezo pa po namrščenih obrveh in stisnjenih ustnicah.

Pripravili bi lahko tudi delavnice, kako konstruktivno izražati določeno čustvo in ga nadzirati s pomočjo določenih tehnik (npr. pri jezi ne udarijo osebe, ampak preštejejo do deset).

VIRI IN LITERATURA

Cvetek, M. (2014). *Živeti s čustvi: čustva, čustveno procesiranje in vseživljenjski čustveni razvoj.* Ljubljana: Teološka fakulteta univerze v Ljubljani.

Dernovšek, M., Gorenc, M. in Jeriček, H. (2006). *Ko te strese stres*. Ljubljana: IVZ RS.

Flajs, T. *(2019). Tomaž Flajs o sramu, ki ga lahko opredelimo kot posebno vrsto strahu pred nesprejetostjo.* Pridobljeno 30. 1. 2025 *s* https://govorise.metropolitan.si/traci/domaci-traci/tomaz-flajs-o-sramu-ki-ga-lahko-opredelimo-kot-posebno-vrsto-strahu-pred-nesprejetostjo/

Gotlin, M. (2022) *Adults have the key role in fight against prejudice as children adopt attitudes from their environment.* Pridobljeno 30. 1. 2025 s https://www.unicef.org/croatia/en/node/252

Grgošič – Dragič, D. *(2022). Adults have the key role in fight against prejudice as children adopt attitudes from their environment.* Pridobljeno 30. 1. 2025 s https://www.unicef.org/croatia/en/node/252

Kompare A., Stražišar M., Dogša I., Vec T. in Curk J. (2006). Spoznanja in dileme; Učbenik za psihologijo v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. Ljubljana: DZS.

Kompare A., Stražišar M., Dogša I., Vec T. in Curk J. (2009). Uvod v psihologijo, Učbenik za psihologijo v 2. letniku gimnazijskega in srednjega tehniškega oz. strokovnega izobraževanja. Ljubljana: DZS.

Korošak, A. (2018). *Predsodki, stereotipi, diskriminacija, 1. del.* Pridobljen 30. 1. 2025 s https://zofijini.net/predsodki-stereotipi-diskriminacija-1-del/.

Kovačev, A. N. (2004*). Značilnosti in funkcije emocij ter njihov vpliv na socialno dinamiko*. Ljubljana: Visoka šola za zdravstvo.

Kozinc, N. (2005). Nekateri elementi strukture nestrpnosti v Sloveniji. V Leskošek, V. (ur.), *Mi in oni. Ljubljana: Mirovni inštitut.*

Kroflič, R. (2006). Kako udomačiti drugačnost? (Tri metafore drugačnosti v evropski duhovni tradiciji). *Sodobna pedagogika, 57* (123)

Meh, D. (2000). Drugačnost. *Med razgl, 39 (107-112).* Pridobljeno 30. 1. 2025 s https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-HB58Q7S1/283d40f2-06d6-4ee8-9396-0982b00c23ee/PDF

Milivojević Z. (2008). *Emocije: Razumevanje čustev v psihoterapiji*. Novi Sad: Psihopolis institut.

Ule, M. (2005). *Psihologija komuniciranja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

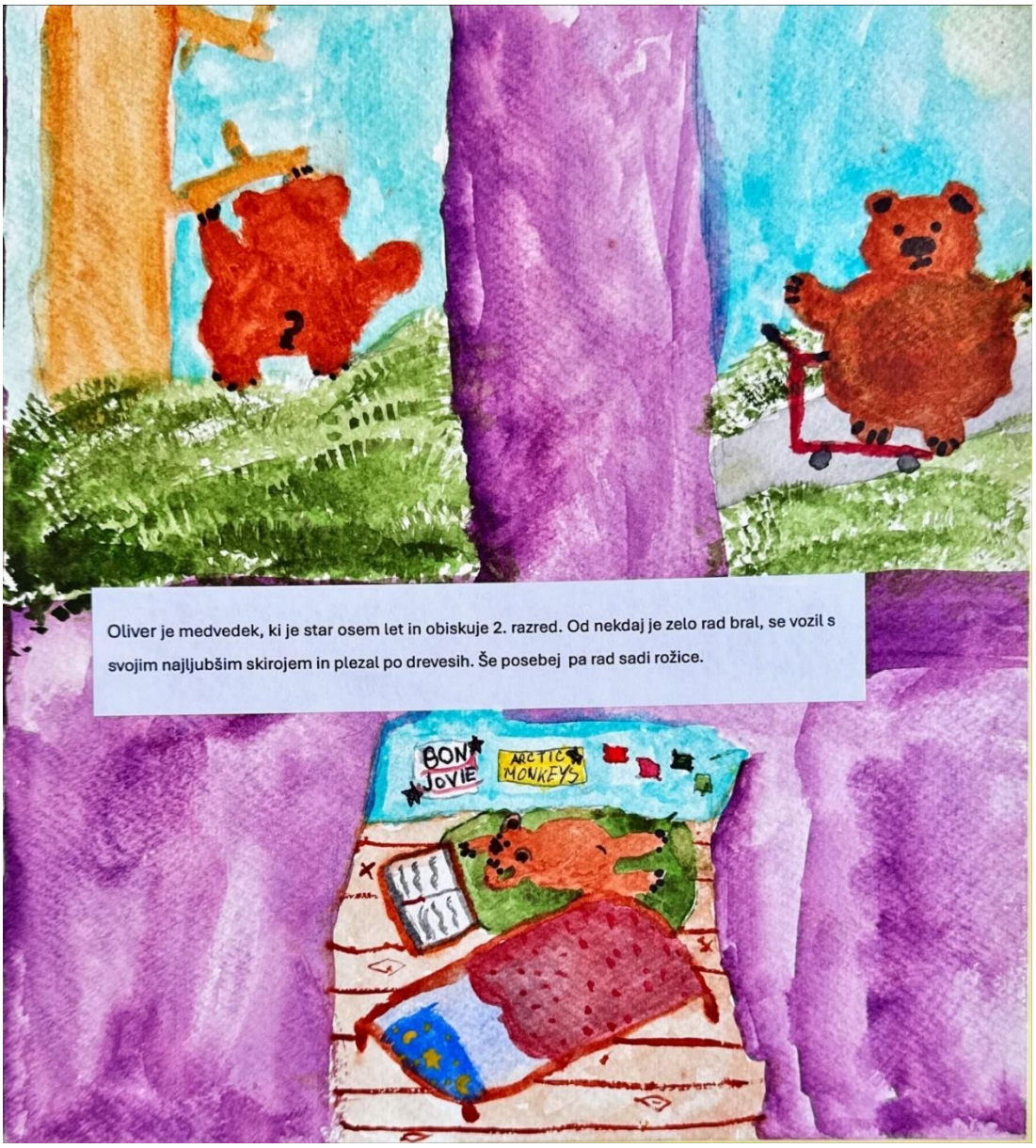
UNESCO: *Declaration on Race and Racial Prejudice*. Pridobljeno 30. 1. 2025 s https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000039429

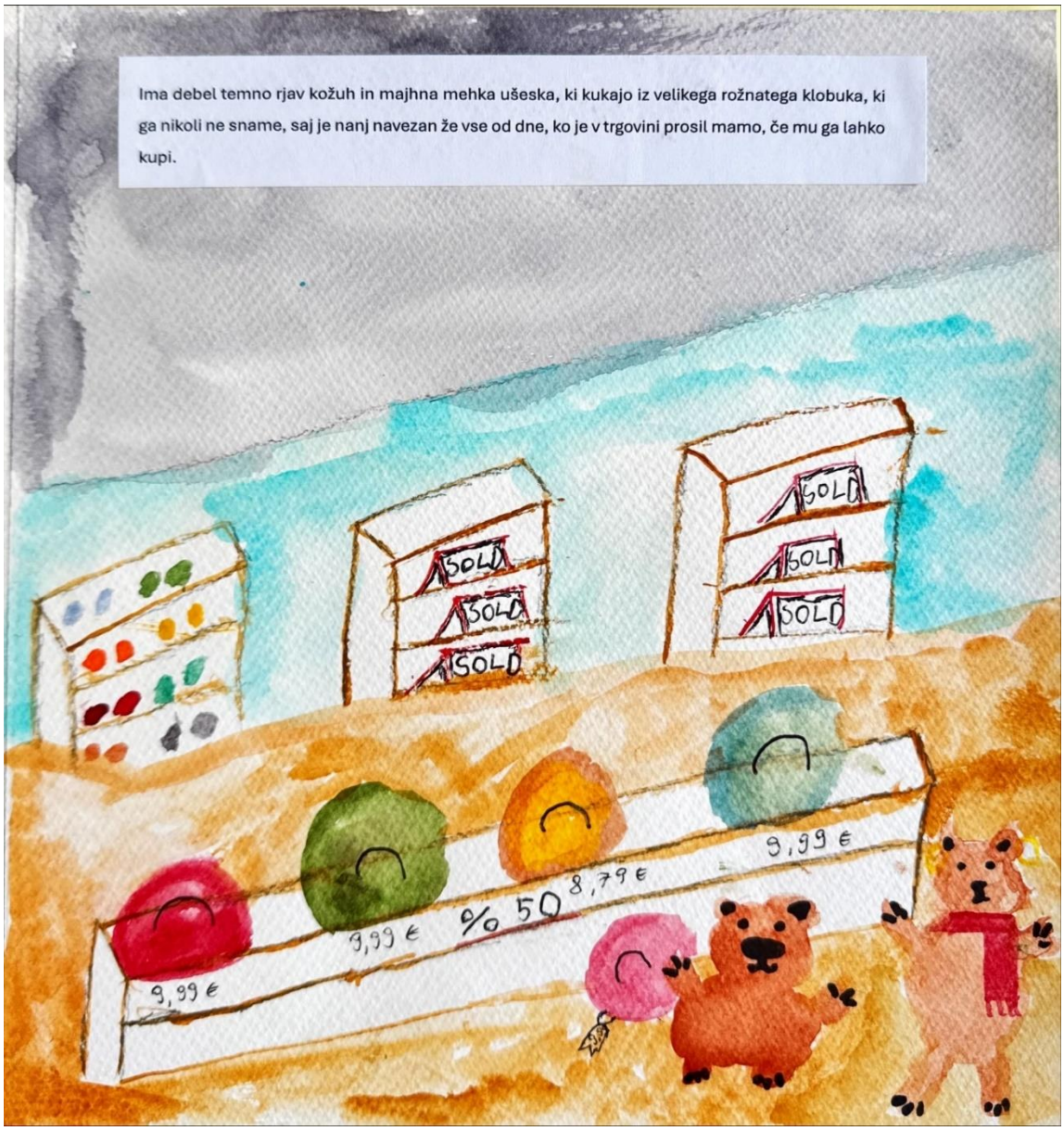
PRILOGA

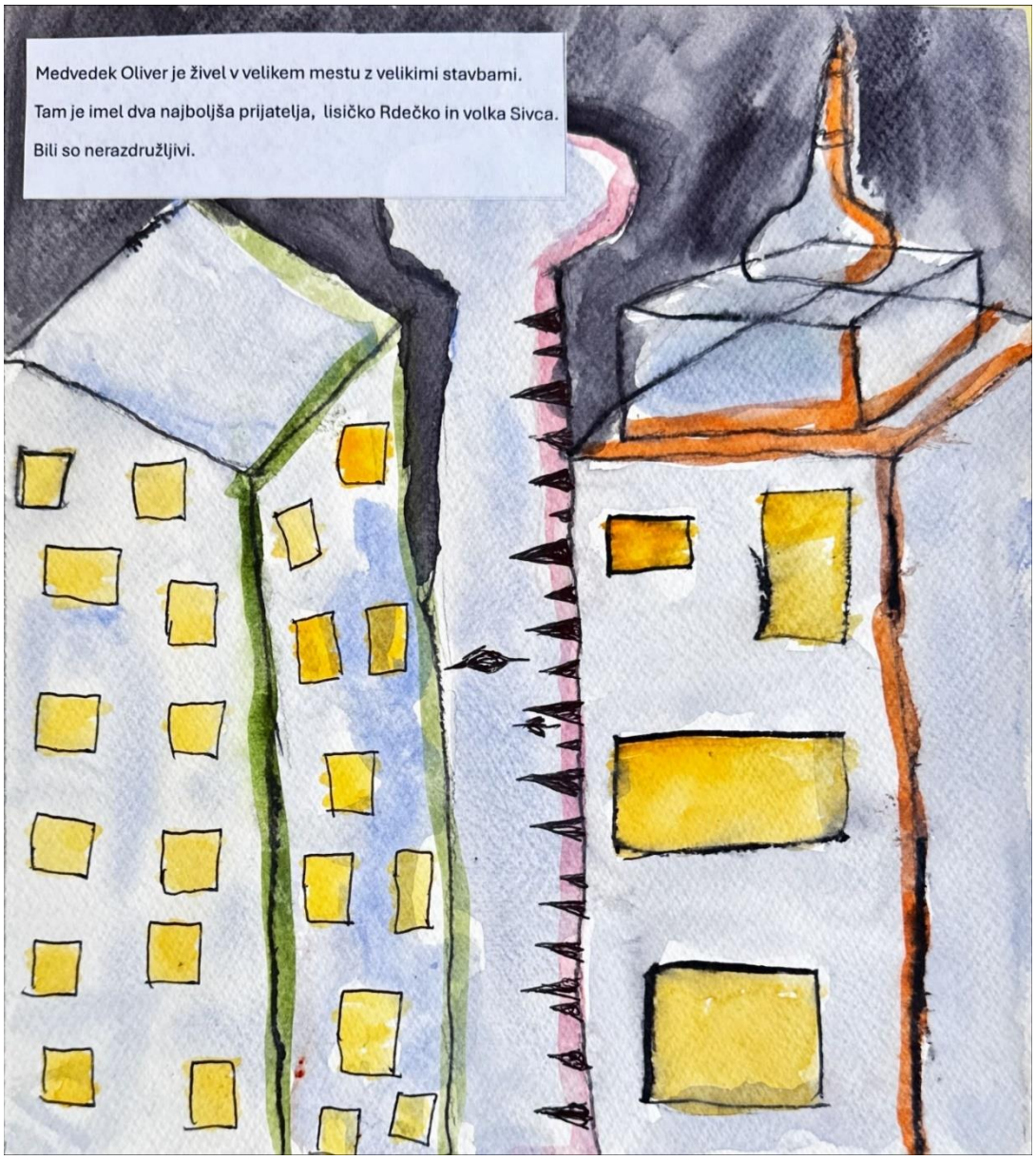
A. KNJIGA: MEDVEDEK OLIVER IN SKRIVNOSTNA ČUSTVA
B. IGRA VLOG – SITUACIJE

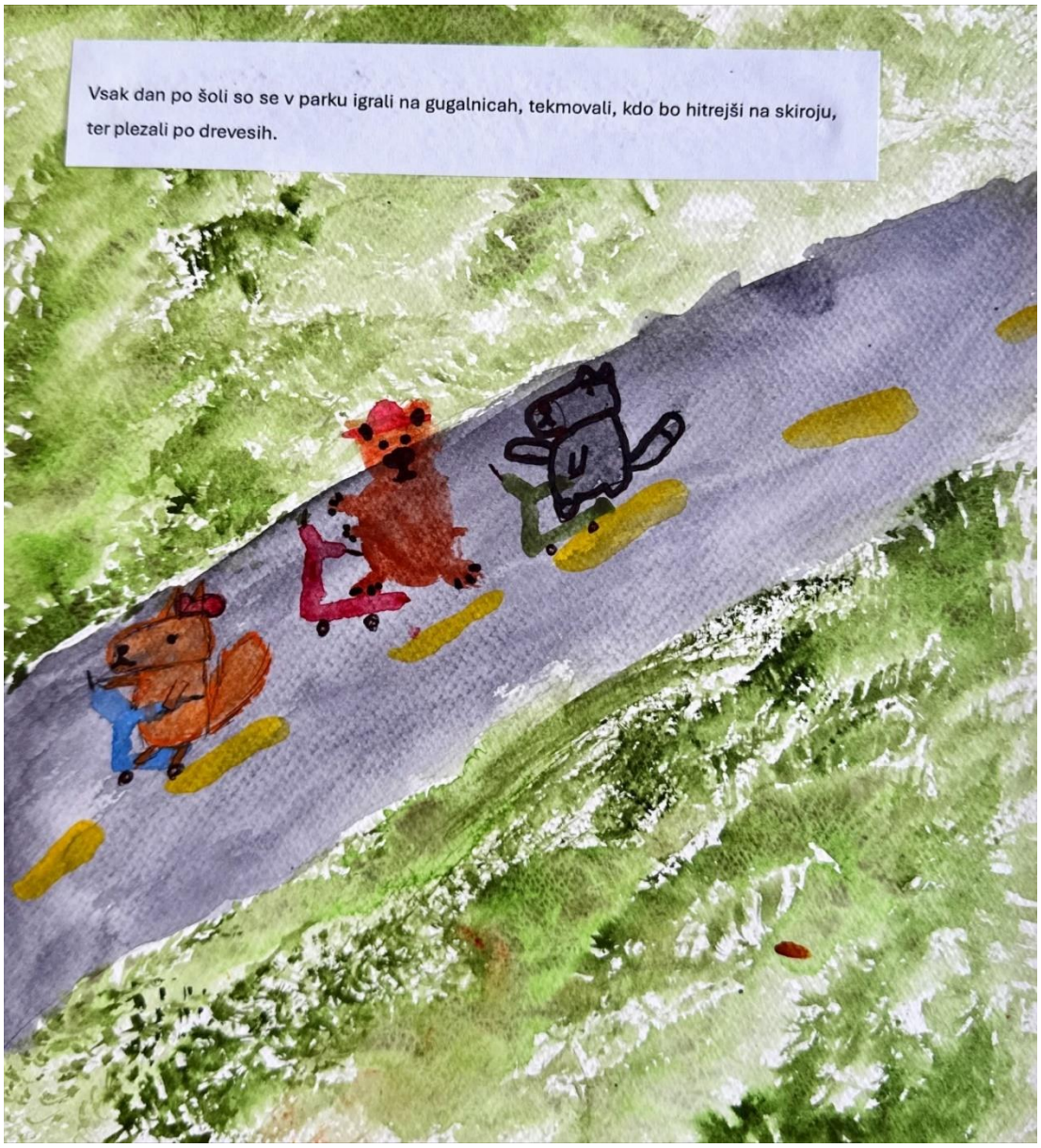
PRILOGA A

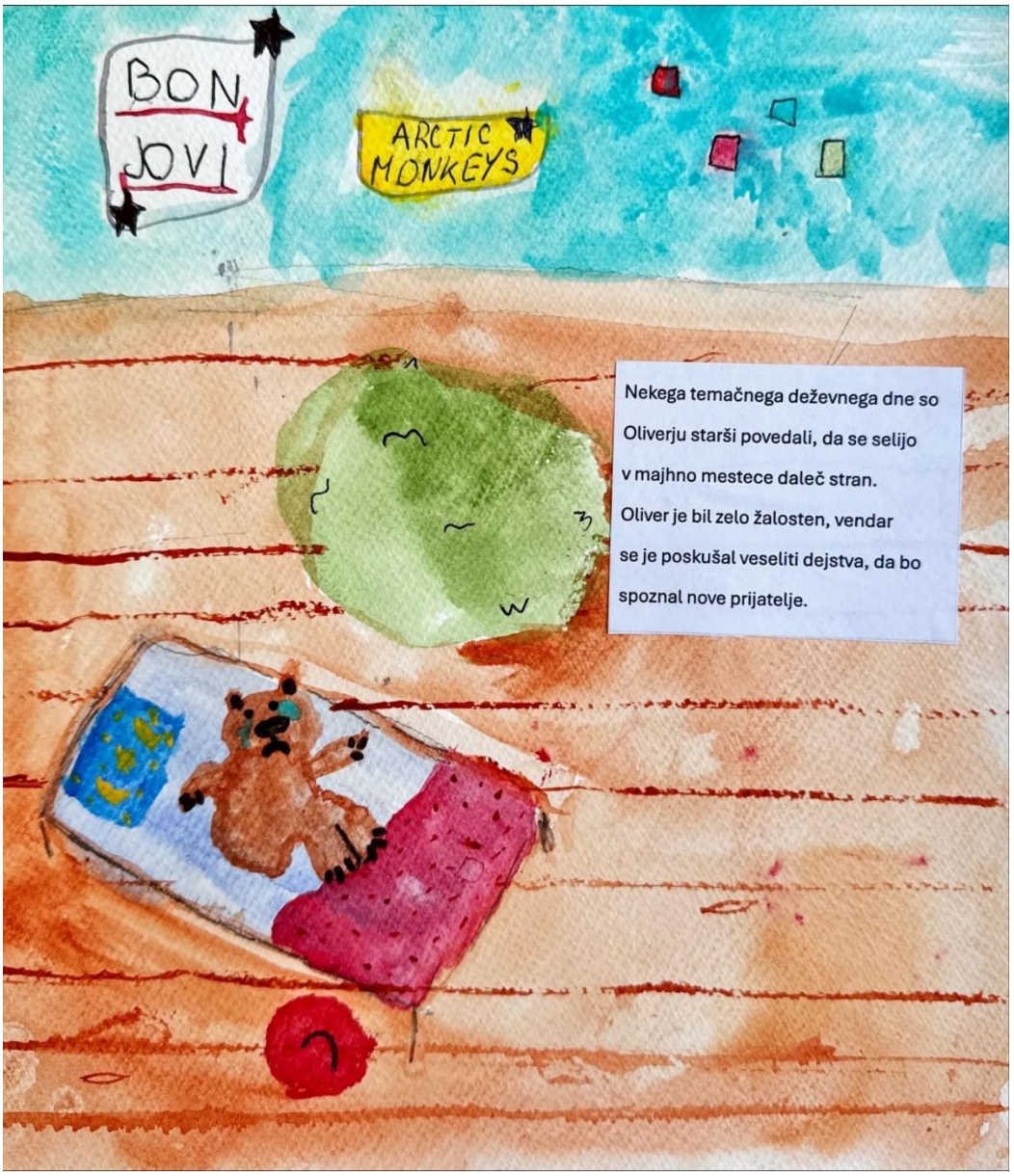

Oliver je medvedek, ki je star osem let in obiskuje 2. razred. Od nekdaj je zelo rad bral, se vozil s svojim najljubšim skirojem in plezal po drevesih. Še posebej pa rad sadi rožice.
BON JOVIE
ARCTIC MONKEYS

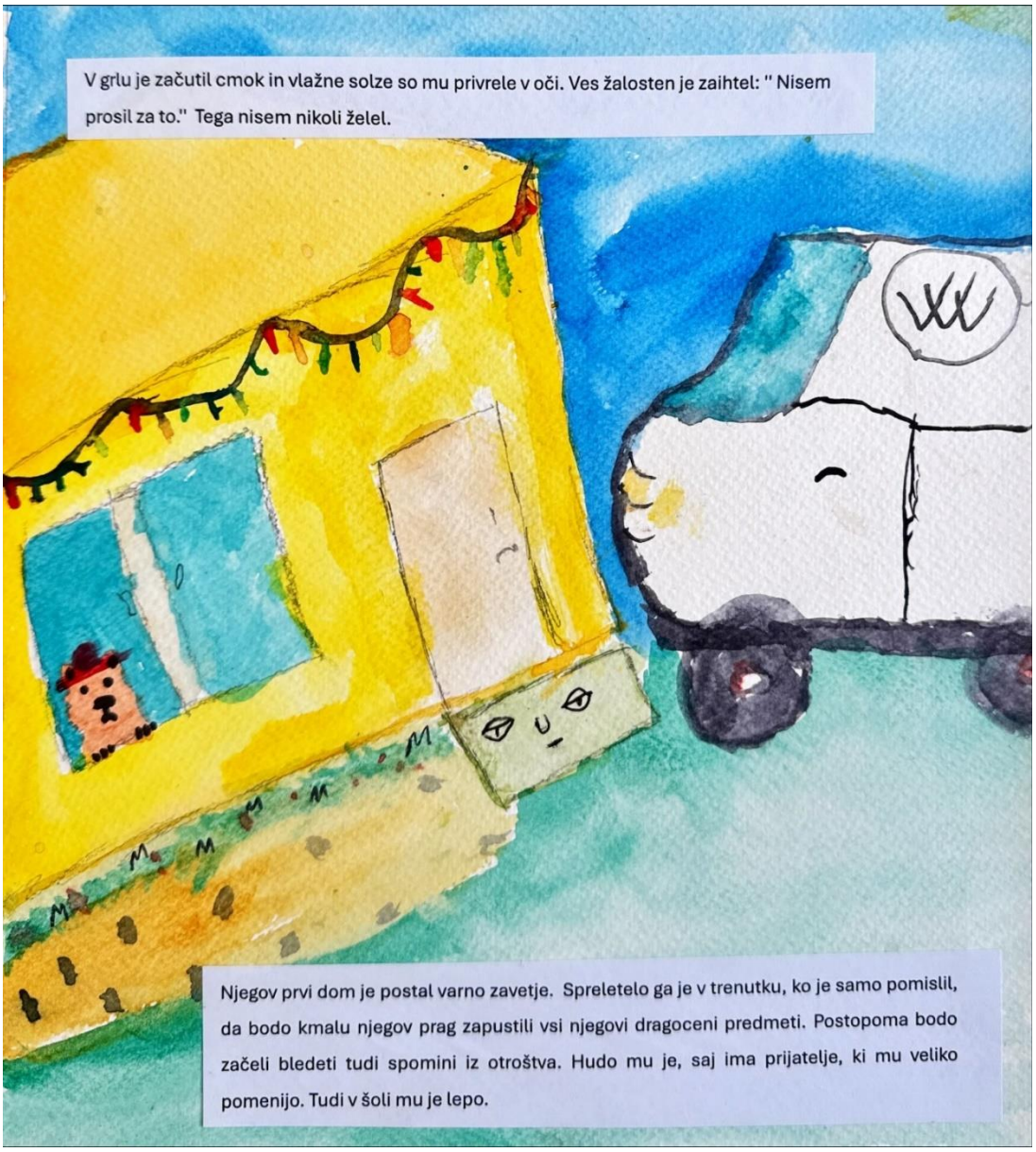

Ima debel temno rjav kožuh in majhna mehka ušeska, ki kukajo iz velikega rožnatega klobuka, ki ga nikoli ne sname, saj je nanj navezan že vse od dne, ko je v trgovini prosil mamo, če mu ga lahko kupi.
SOLD
SOLD
SOLD
SOLD
SOLD
SOLD
9,99 €
9,99 €
%50
8,79 €
9,99 €

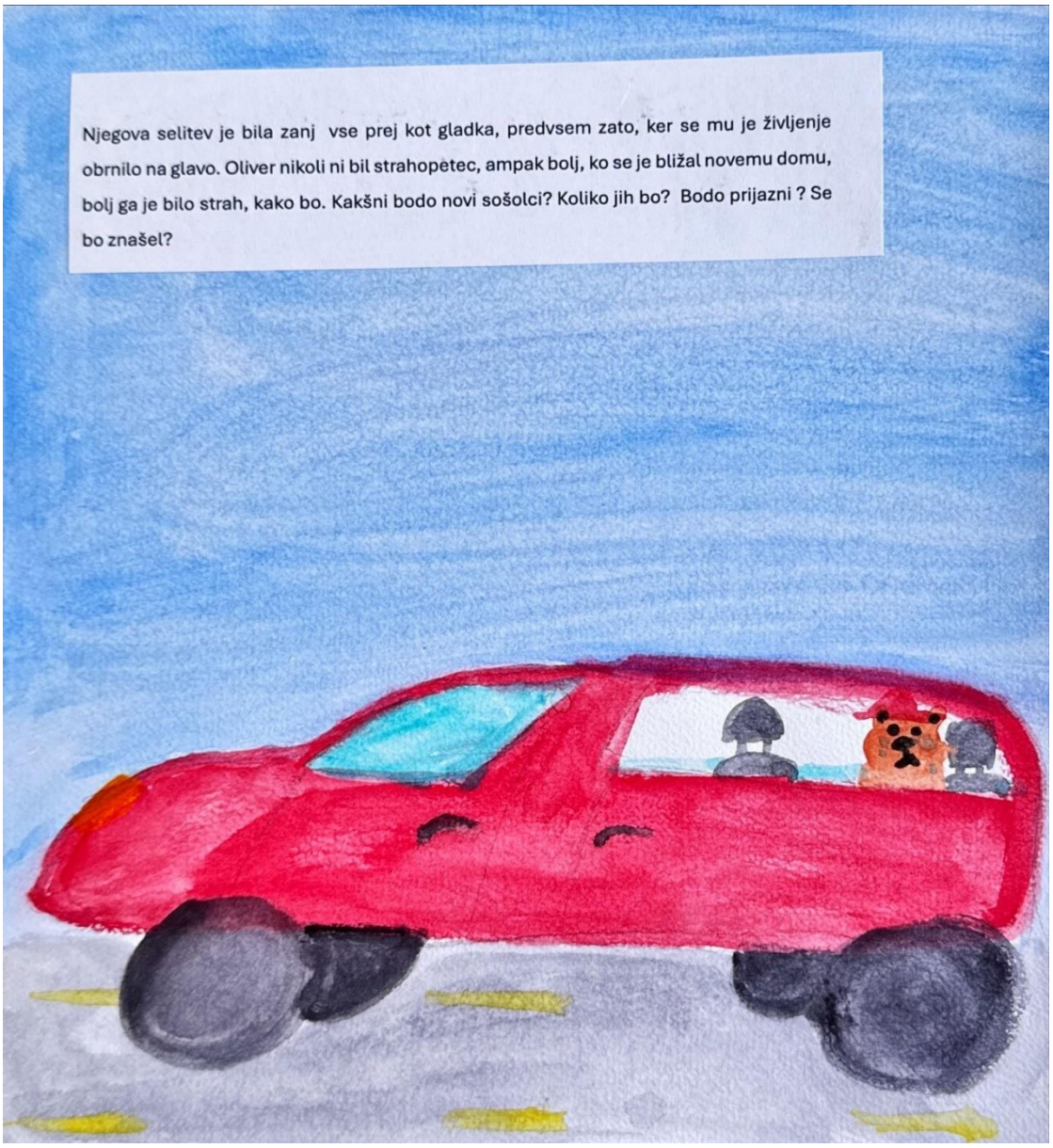

Medvedek Oliver je živel v velikem mestu z velikimi stavbami.
Tam je imel dva najboljša prijatelja, lisičko Rdečko in volka Sivca.
Bili so nerazdružljivi.

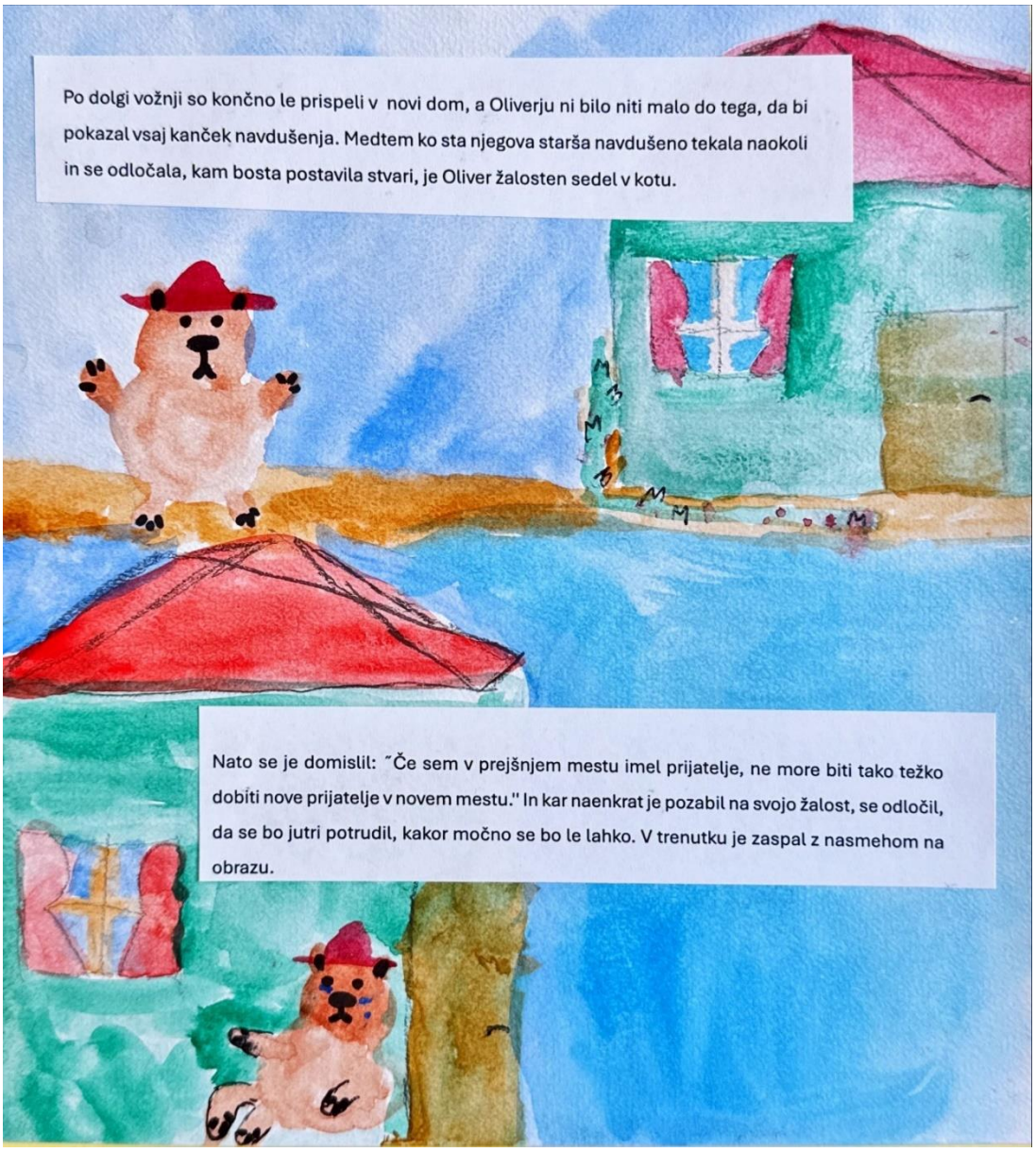

Vsak dan po šoli so se v parku igrali na gugalnicah, tekmovali, kdo bo hitrejši na skiroju, ter plezali po drevesih.

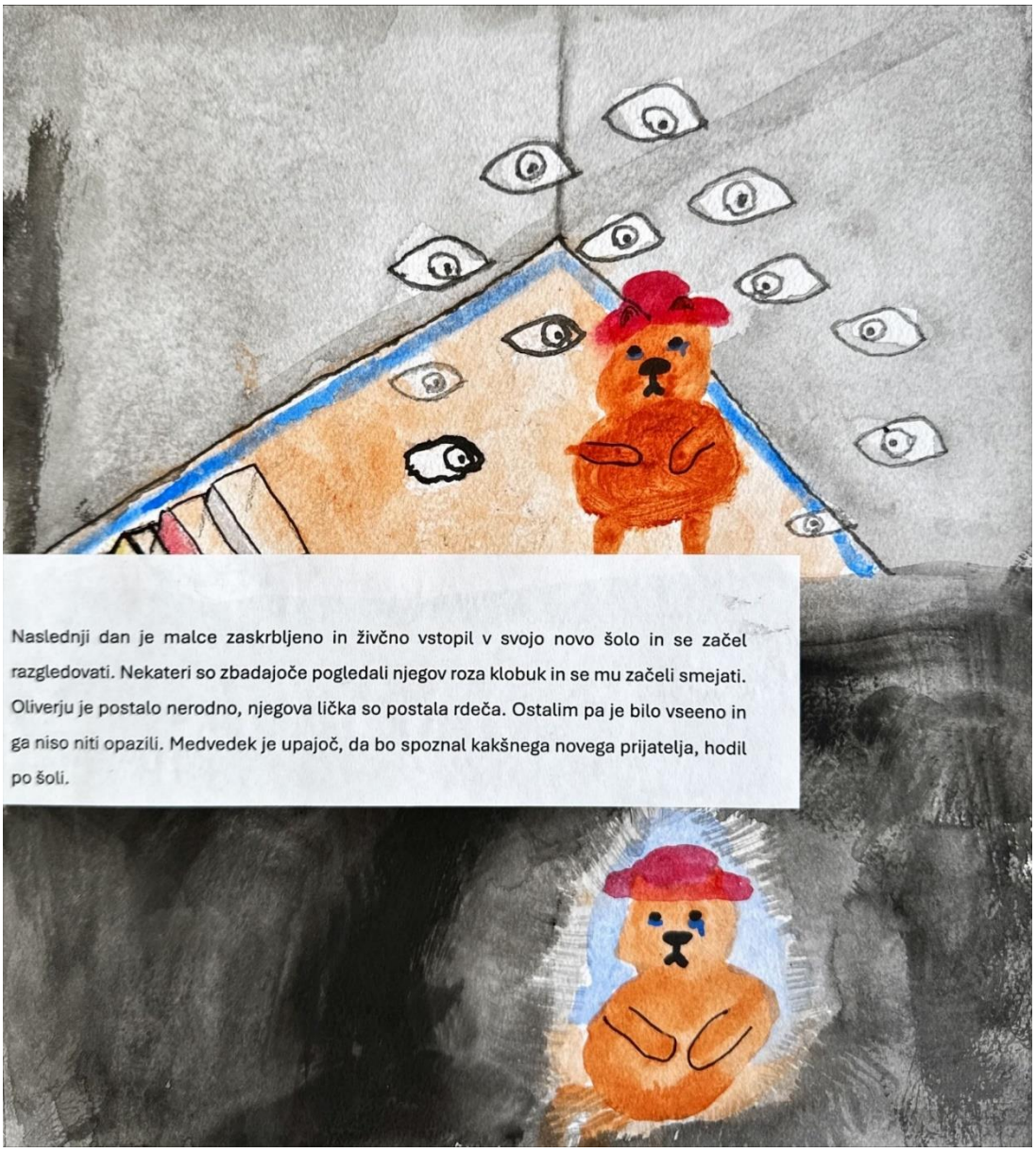

BON JOVI
ARCTIC MONKEYS
Nekega temačnega deževnega dne so Oliverju starši povedali, da se selijo v majhno mestece daleč stran. Oliver je bil zelo žalosten, vendar se je poskušal veseliti dejstva, da bo spoznal nove prijatelje.

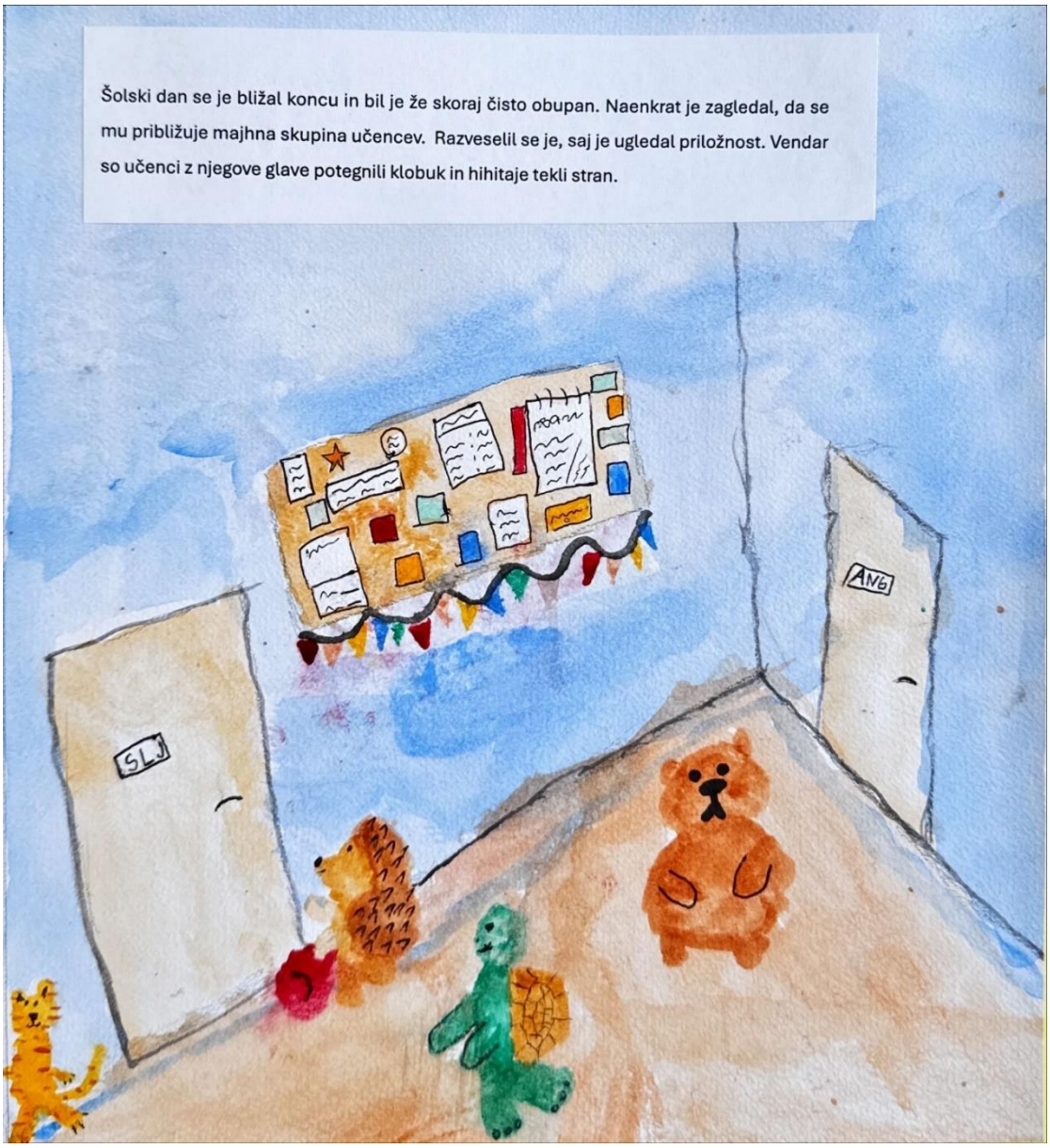

a = 13cm
b = 16 cm
c = ?
Zadnji šolski dan je bil zanj res žalosten. Poslovil se je od vseh na šoli. Rekli so mu, da ga bodo zares pogrešali. Skupaj so se smejali, jokali, pogovarjali, si zaupali...

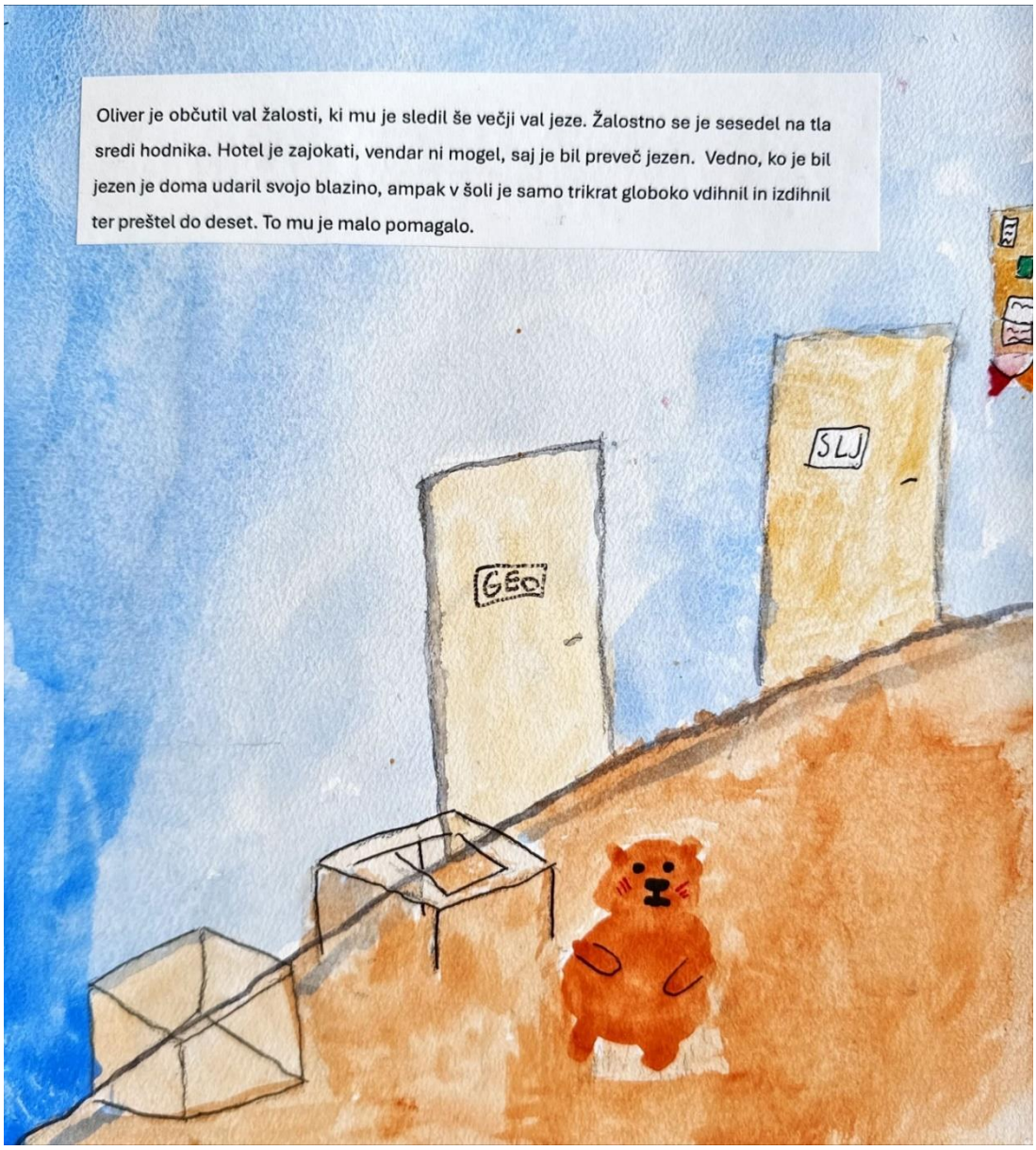

V grlu je začutil cmok in vlažne solze so mu privrele v oči. Ves žalosten je zaihtel: " Nisem prosil za to." Tega nisem nikoli želel.
Njegov prvi dom je postal varno zavetje. Spreletelo ga je v trenutku, ko je samo pomislil, da bodo kmalu njegov prag zapustili vsi njegovi dragoceni predmeti. Postopoma bodo začeli bledeti tudi spomini iz otroštva. Hudo mu je, saj ima prijatelje, ki mu veliko pomenijo. Tudi v šoli mu je lepo.

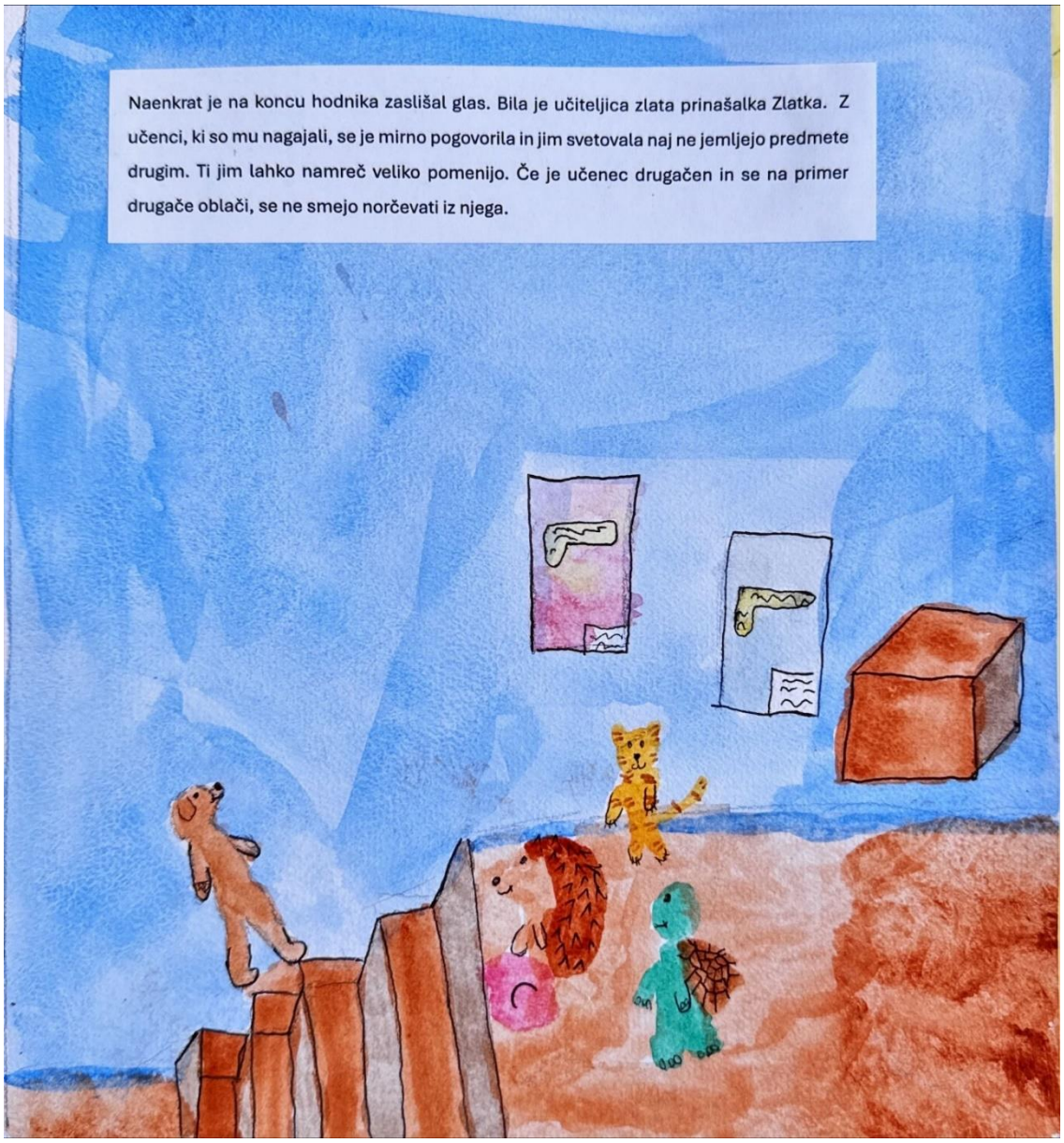

Njegova selitev je bila zanj vse prej kot gladka, predvsem zato, ker se mu je življenje obrnilo na glavo. Oliver nikoli ni bil strahopetec, ampak bolj, ko se je bližal novemu domu, bolj ga je bilo strah, kako bo. Kakšni bodo novi sošolci? Koliko jih bo? Bodo prijazni ? Se bo znašel?

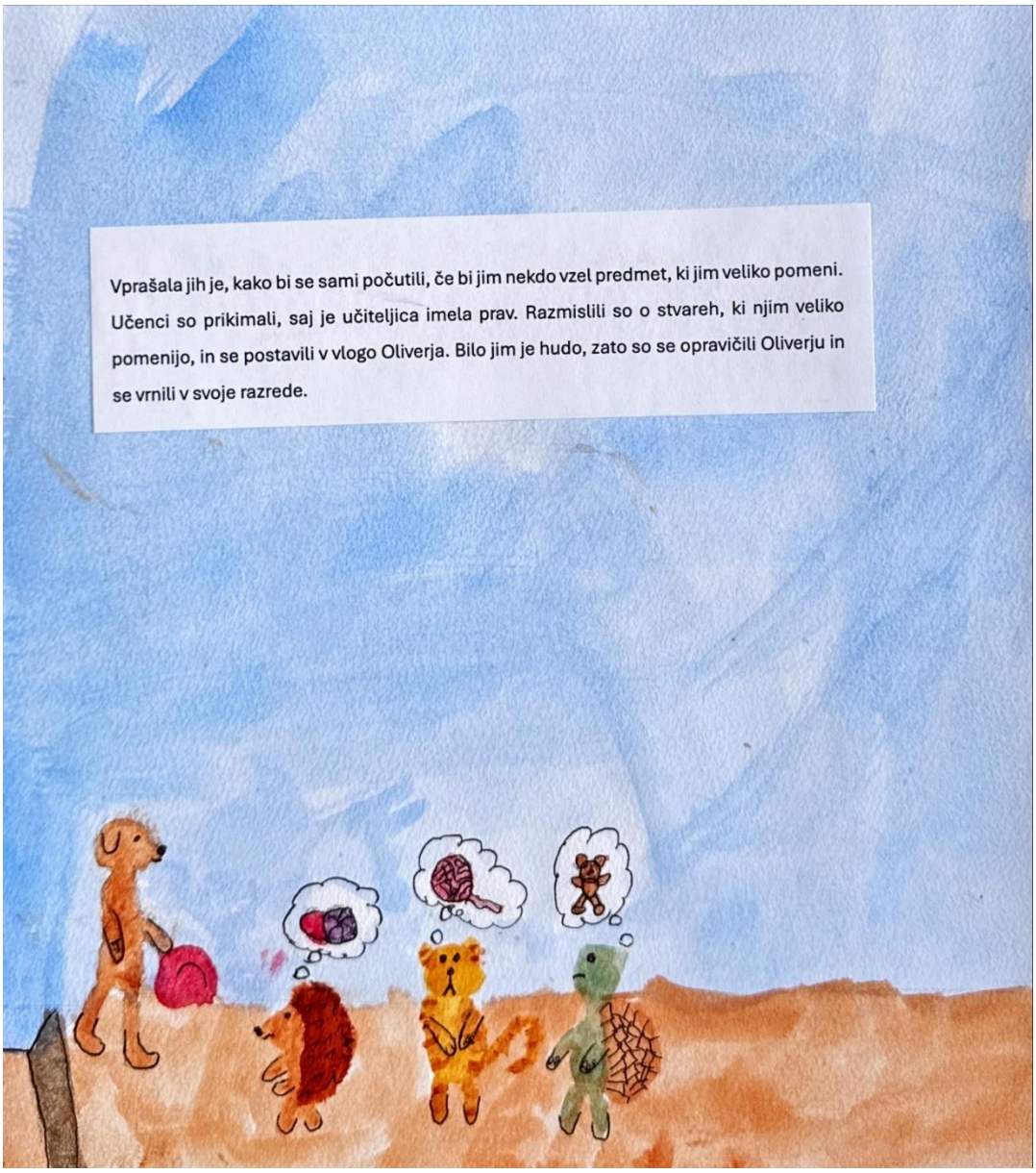

Po dolgi vožnji so končno le prispeli v novi dom, a Oliverju ni bilo niti malo do tega, da bi pokazal vsaj kanček navdušenja. Medtem ko sta njegova starša navdušeno tekala naokoli in se odločala, kam bosta postavila stvari, je Oliver žalosten sedel v kotu.
Nato se je domislil: ˝Če sem v prejšnjem mestu imel prijatelje, ne more biti tako težko dobiti nove prijatelje v novem mestu.'' In kar naenkrat je pozabil na svojo žalost, se odločil, da se bo jutri potrudil, kakor močno se bo le lahko. V trenutku je zaspal z nasmehom na obrazu.

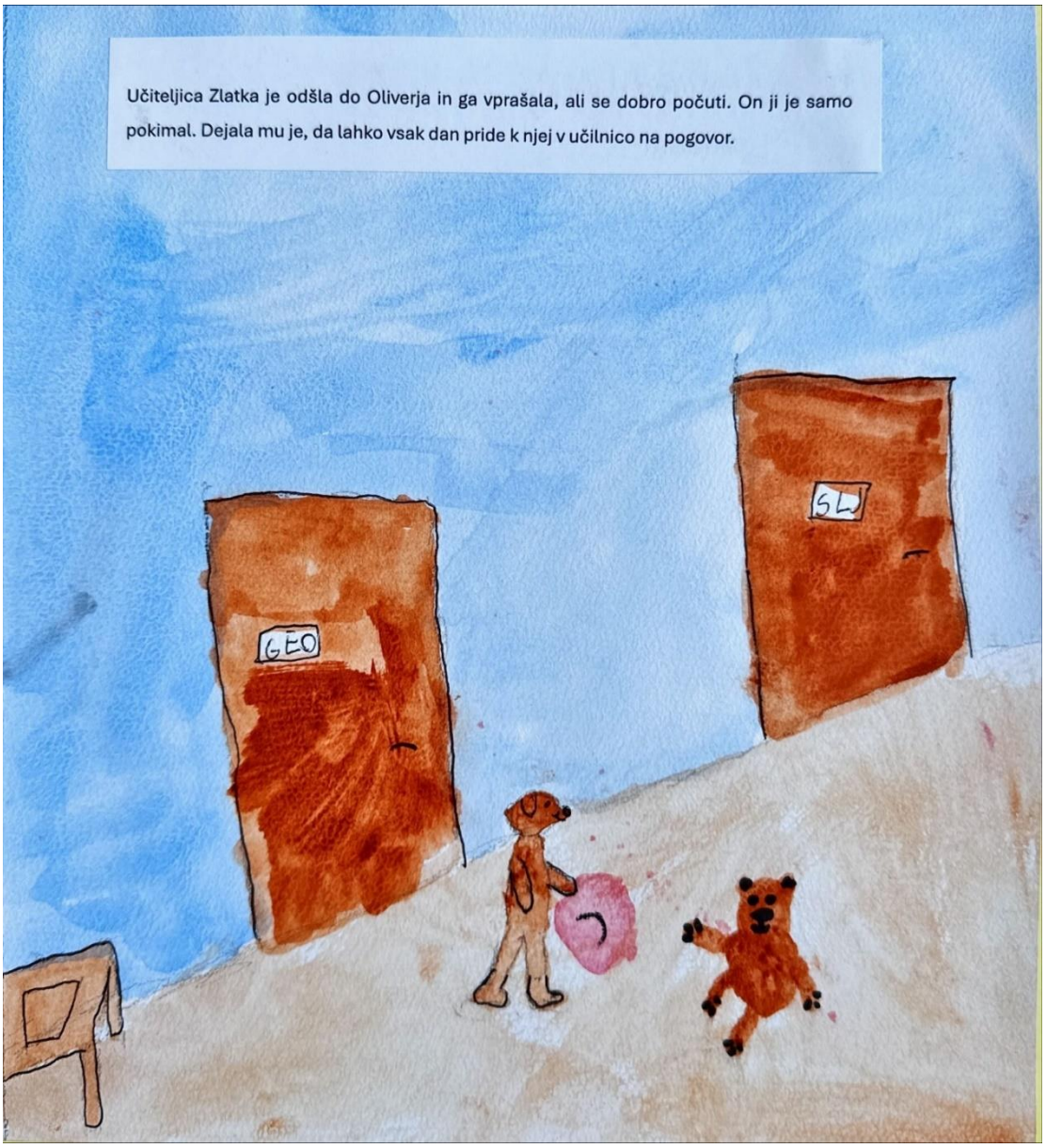

Naslednji dan je malce zaskrbljeno in živčno vstopil v svojo novo šolo in se začel razgledovati. Nekateri so zbadajoče pogledali njegov roza klobuk in se mu začeli smejati. Oliverju je postalo nerodno, njegova lička so postala rdeča. Ostalim pa je bilo vseeno in ga niso niti opazili. Medvedek je upajoč, da bo spoznal kakšnega novega prijatelja, hodil po šoli.

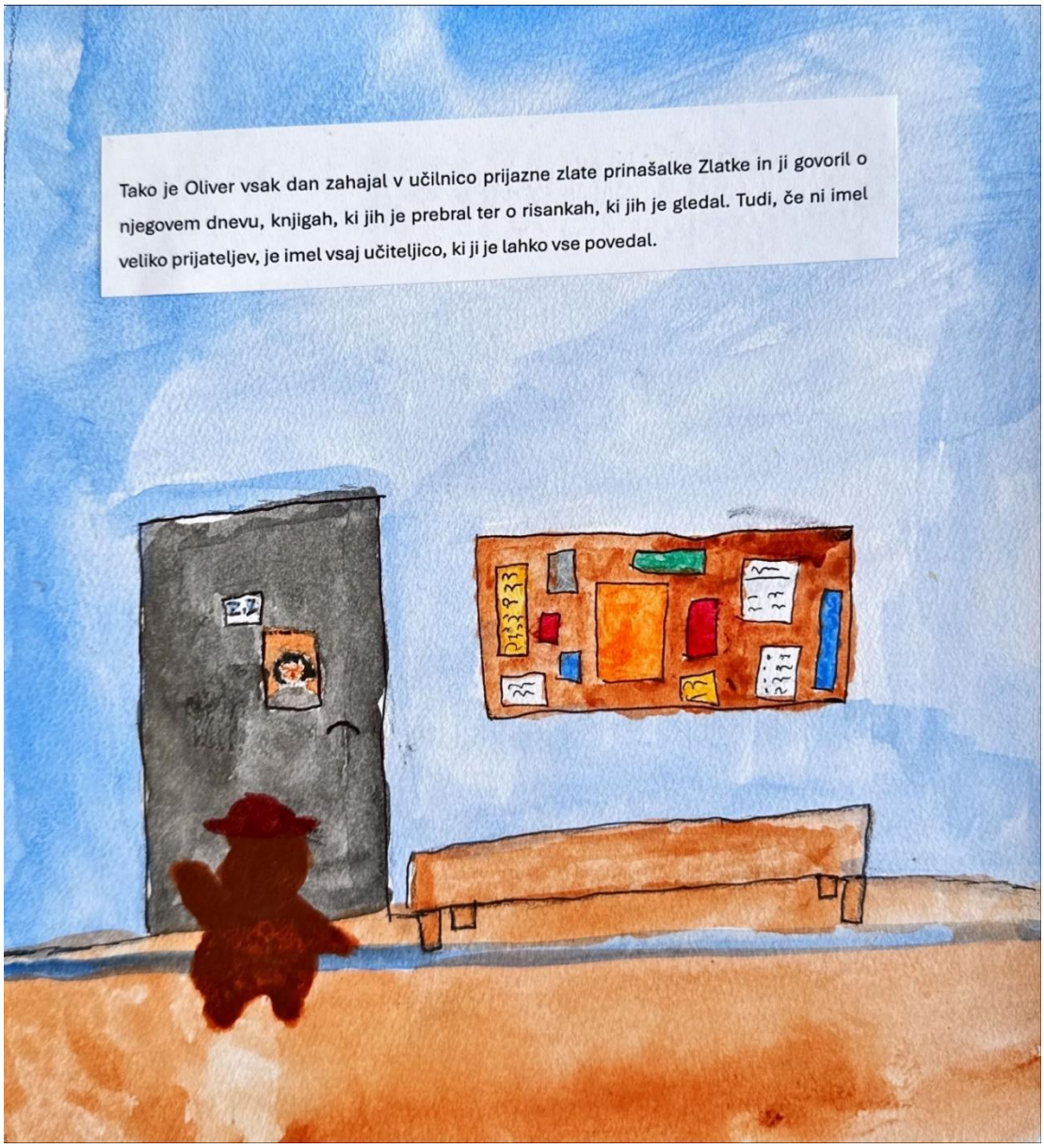

Šolski dan se je bližal koncu in bil je že skoraj čisto obupan. Naenkrat je zagledal, da se mu približuje majhna skupina učencev. Razveselil se je, saj je ugledal priložnost. Vendar so učenci z njegove glave potegnili klobuk in hihitaje tekli stran.
SLJ
ANG

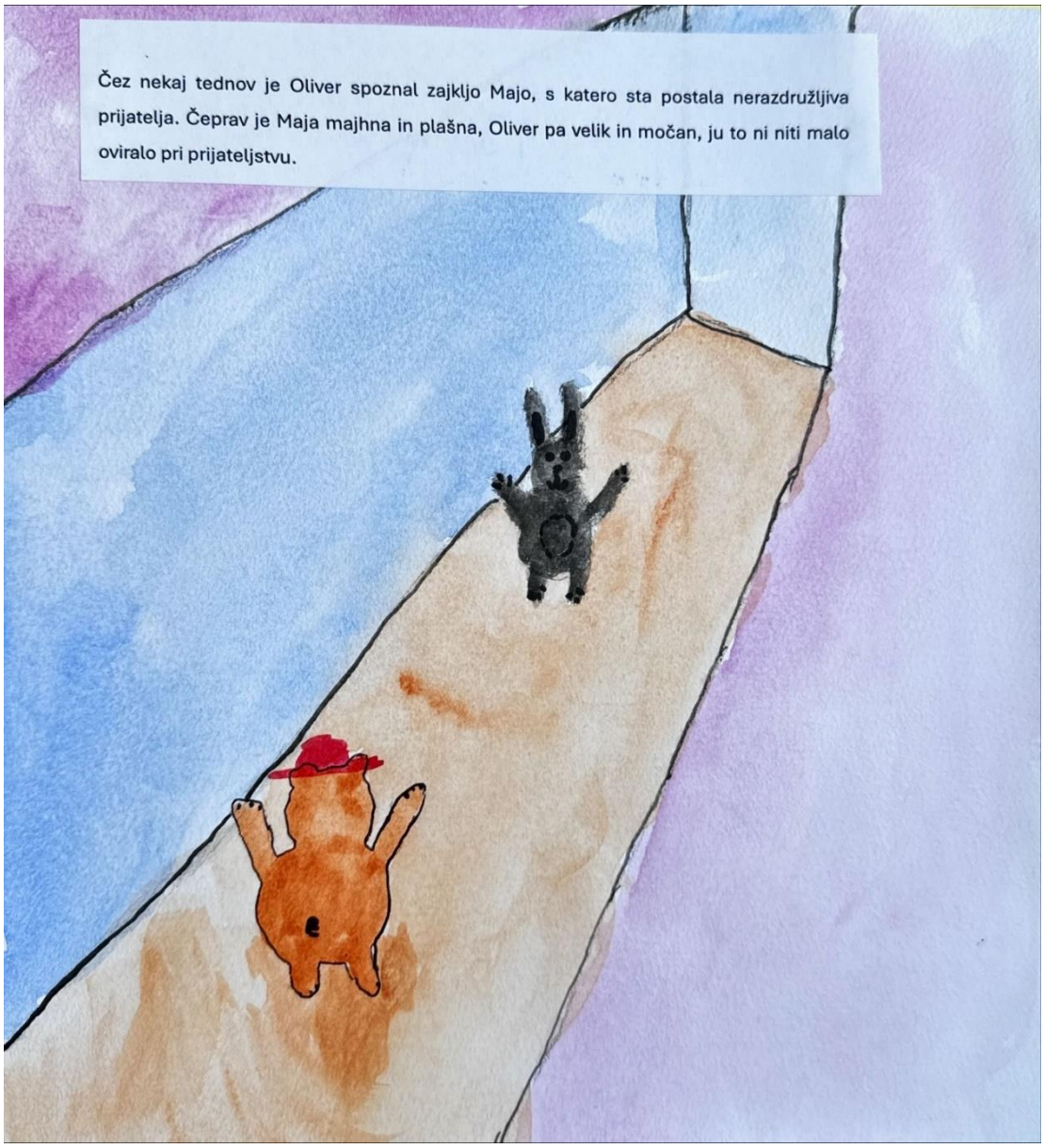

Oliver je občutil val žalosti, ki mu je sledil še večji val jeze. Žalostno se je sesedel na tla sredi hodnika. Hotel je zajokati, vendar ni mogel, saj je bil preveč jezen. Vedno, ko je bil jezen je doma udaril svojo blazino, ampak v šoli je samo trikrat globoko vdihnil in izdihnil ter preštel do deset. To mu je malo pomagalo.
GEO
SLJ

Naenkrat je na koncu hodnika zaslišal glas. Bila je učiteljica zlata prinašalka Zlatka. Z učenci, ki so mu nagajali, se je mirno pogovorila in jim svetovala naj ne jemljejo predmete drugim. Ti jim lahko namreč veliko pomenijo. Če je učenec drugačen in se na primer drugače oblači, se ne smejo norčevati iz njega.

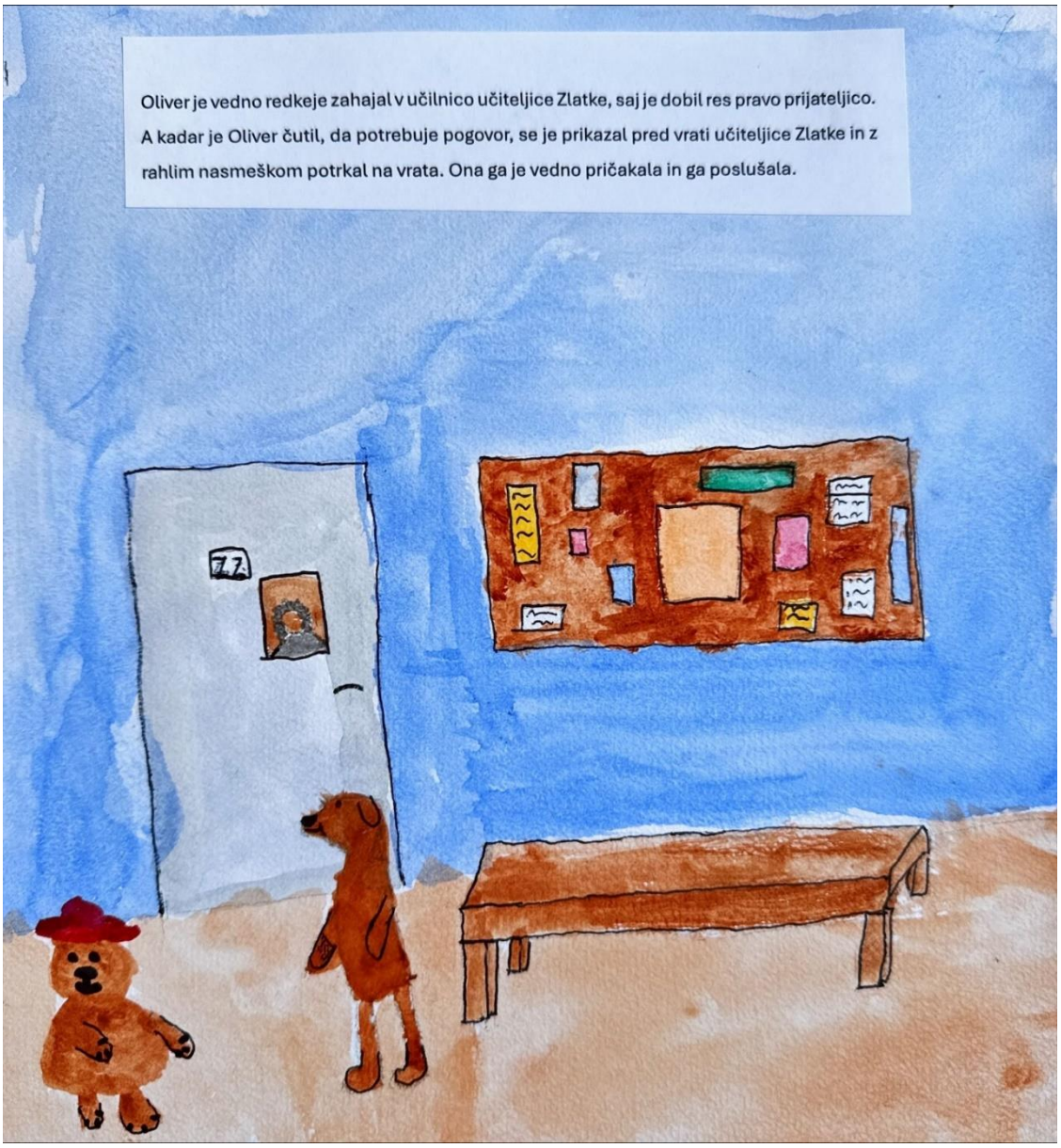

Vprašala jih je, kako bi se sami počutili, če bi jim nekdo vzel predmet, ki jim veliko pomeni. Učenci so prikimali, saj je učiteljica imela prav. Razmislili so o stvareh, ki njim veliko pomenijo, in se postavili v vlogo Oliverja. Bilo jim je hudo, zato so se opravičili Oliverju in se vrnili v svoje razrede.

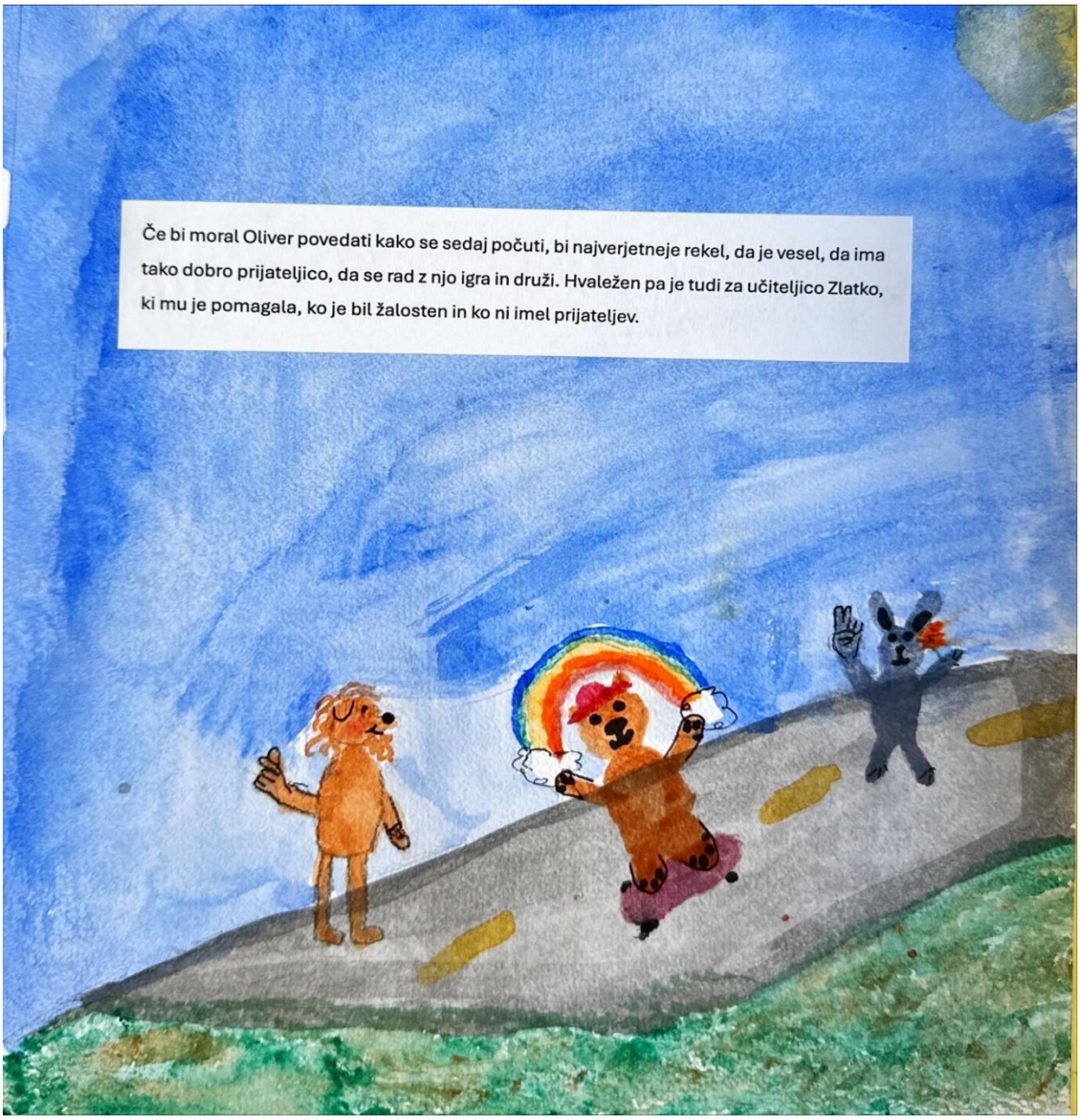

Učiteljica Zlatka je odšla do Oliverja in ga vprašala, ali se dobro počuti. On ji je samo pokimal. Dejala mu je, da lahko vsak dan pride k njej v učilnico na pogovor.
GEO
SLJ

Tako je Oliver vsak dan zahajal v učilnico prijazne zlate prinašalke Zlatke in ji govoril o njegovem dnevu, knjigah, ki jih je prebral ter o risankah, ki jih je gledal. Tudi, če ni imel veliko prijateljev, je imel vsaj učiteljico, ki ji je lahko vse povedal.

Čez nekaj tednov je Oliver spoznal zajkljo Majo, s katero sta postala nerazdružljiva prijatelja. Čeprav je Maja majhna in plašna, Oliver pa velik in močan, ju to ni niti malo oviralo pri prijateljstvu.

Oliver je vedno redkeje zahajal v učilnico učiteljice Zlatke, saj je dobil res pravo prijateljico. A kadar je Oliver čutil, da potrebuje pogovor, se je prikazal pred vrati učiteljice Zlatke in z rahlim nasmeškom potrkal na vrata. Ona ga je vedno pričakala in ga poslušala.
ZZ
ZZZZZ

Če bi moral Oliver povedati kako se sedaj počuti, bi najverjetneje rekel, da je vesel, da ima tako dobro prijateljico, da se rad z njo igra in druži. Hvaležen pa je tudi za učiteljico Zlatko, ki mu je pomagala, ko je bil žalosten in ko ni imel prijateljev.

PRILOGA B

Sošolka mi je vzela svinčnik, ne da bi me vprašal/a. Zato sem vzel/a njeno peresnico in jo vrgel/vrgla z vso močjo na tla. (Katero čustvo sem doživel/a? Na kak način bi drugače rešil/a situacijo?) *2*
Bil/a sem na obisku pri sošolcu. Njegova mama me je vprašala, kateri okus sladoleda imam najraje. Odgovoril/a sem, da (tvoj najljubši okus), sošolec je rekel (njegov najljubši okus). Potem je njegova mama rekla, naj se oblečeva in šli smo na sladoled. (Katero čustvo sem doživel/a?) 3/4
Sedim v bolnišnici na stolu. Zdravnik mi pove, da imam zlomljeno nogo in da ne smem trenirati nogometa še vsaj en mesec. Nogomet je moj najljubši šport in najraje hodim na treninge. Mama me je potem skušala potolažiti in je povedala, da bo en mesec hitro minil. (Katero čustvo sem doživel/a?) 3
Hodimo po cesti iz šole in na pločniku zagledamo ogromno podgano. (Katero čustvo sem doživel/a?) - sem dodala 2/3
S teto v trgovini kupujeva mleko in jogurte. Teta me prosi, naj grem po piškote. Ko se vrnem, zamenjam teto z drugo gospo, jo objamem in v nakupovalno košarico vržem piškote. Ko pogledam gor, vidim, da to ni moja teta. Gospa me začudeno gleda. Vzamem piškote in poiščem teto. (Katero čustvo sem doživel/a?) – sem dodala 3